

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Ozljede u
Republici Hrvatskoj

Zagreb, 2014.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

OZLJEDE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zagreb, 2014.

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb

Glavni urednici: dr.sc. Tamara Poljičanin, dr.med.
dr.sc. Marijan Erceg, dr.med.

Stručni urednik: Ivana Brkić Biloš, dr. med.

Autor: Ivana Brkić Biloš, dr. med.

Suradnici: Maja Silobrčić Radić, dr.med.
Tanja Ćorić, dr. med.
Branko Tomić, dr.med.
dr.sc. Tomislav Benjak, dr.med.
Petar Novak
Dražan Adanić

Tisak: Uvez, d.o.o.
Naslovnica: TKO ZNA ZNA d.o.o.

*Publikacija „Ozljede u Republici Hrvatskoj“ tiskana je u sklopu posebnog programa - „
Program unaprjeđenja praćenja i prevencije ozljeda uz potporu Ministarstva zdravlja
Republike Hrvatske*

ISBN 978-953-7031-51-0

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem
872104

Zagreb, 2014.

Molimo da se prilikom korištenja podataka navede izvor

SADRŽAJ

UVOD	1
OZLJEDE - VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU	3
OZLJEDE - ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ	8
POKAZATELJI MORTALITETA	8
Usporedba mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj u odnosu na druge europske države	22
POKAZATELJI MORBIDITETA	27
Bolnički morbiditet	27
Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda	28
Izvanbolnički morbiditet	39
OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA	41
IZVOR PODATAKA I LITERATURA	43

UVOD

Ozljede predstavljaju značajan javnozdravstveni problem u Hrvatskoj i svijetu zbog visokog udjela u ukupnoj smrtnosti i pobolu. Pod ozljedama se podrazumijeva čitav niz dijagnostičkih entiteta koji su prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema – X. revizija, svrstani u dvije skupine:

- skupina IXX. *Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka* (S00 - T98)
- skupina XX. *Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta* (V01 - Y98)

U skupini „*Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta*“ ozljede su svrstane prema mehanizmu nastanka, odnosno vanjskom uzroku. U području javnog zdravstva najviše se koristi ova podjela u svrhu praćenja, izrade, provedbe i evaluacije preventivnih programa. Ozljede se dalje dijele na dvije glavne podskupine: *nenamjerne ozljede*: ozljede nastale u prometu, padovi, trovanja, opekline, utapanja i drugo, te na *namjerne ozljede*: ozljede nastale uslijed samoozljeđivanja, nasilja, terorizma i ratova. U skupini XX. *Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka* ozljede su svrstane u dijagnostičke podskupine prema naravi ozljeda. Uobičajeni engleski izrazi u stručnoj i znanstvenoj literaturi za tjelesne ozljede kao i za vanjske uzroke ozljeda su: „*injuries*“ (ukupne ozljede), „*unintentional injuries*“ (nenamjerne ozljede) i „*intentional injuries*“ ili „*violence*“ (namjerne ozljede ili nasilje). Rjeđe se koristi prethodno dugo primjenjivani izraz „*accidents*“ (nesreće) jer se želi naglasiti da ozljede nisu neizbježivi, već nasuprot tome, preventabilni događaji. U Hrvatskoj stručnoj i znanstvenoj literaturi često se koriste izrazi: „nesreće“ za ukupne ozljede ili samo za nenamjerne ozljede, te „nasilne smrti“ za mortalitet od ukupnih ozljeda.

U publikaciji "*Ozljede u Republici Hrvatskoj*" prikazan je mortalitet i morbiditet od ozljeda u Hrvatskoj po spolu, dobi i geografskoj distribuciji. Osim toga, publikacija sadrži i kratki dio u kojem su prikazani osnovni pokazatelji veličine ovog problema u svijetu u svrhu usporedbe i boljeg razumijevanja značajnosti ozljeda.

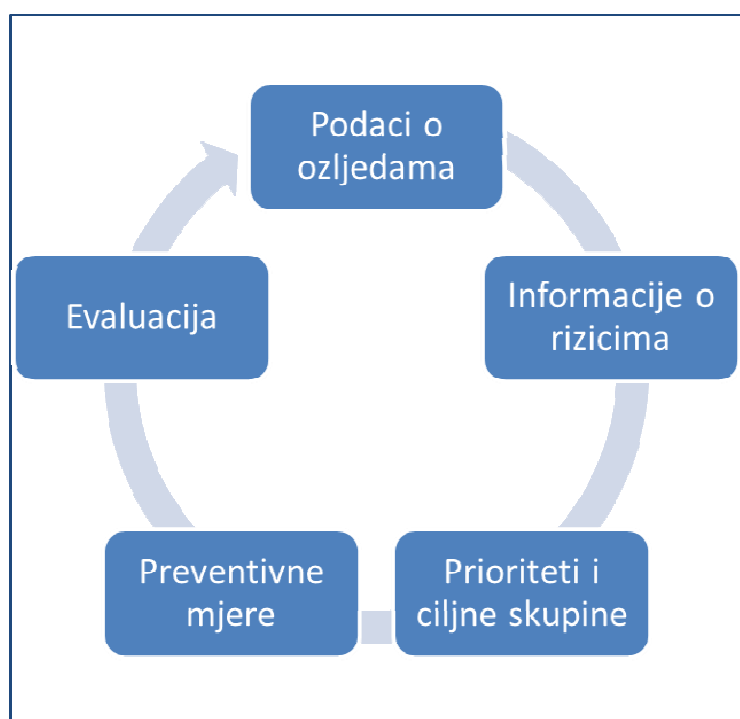
Za analizu pojedinih vanjskih uzroka ozljeda kao i naravi ozljeda korištene su troznakovne kategorije prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, X revizija. Epidemiološka analiza napravljena je na temelju podataka mortalitetne statistike Državnog zavoda za statistiku, podataka o bolničkom i izvanbolničkom morbiditetu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (baza podataka bolnički liječenih pacijenata, baze podataka utvrđenih bolesti i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti te u djelatnosti hitne medicinske pomoći) te podataka Registra osoba s invaliditetom. Za usporedbu s drugim zemljama Europe korištene su baze podataka Svjetske zdravstvene organizacije - *European Health for all (HFA) database* i *European mortality database* iz srpnja 2013. godine. Podaci

su prikazani kao opće, dobno i spolno specifične i dobno-standardizirane stope, te postotni udio u morbiditetu i mortalitetu. Stope mortaliteta i morbiditeta od ozljeda za 2012. godinu izračunate su na temelju popisa stanovništva Republike Hrvatske iz 2011. godine. U prikazima stopa mortaliteta i morbiditeta od ozljeda kroz desetogodišnje razdoblje stope su izračunate na procjenu stanovništva sredinom godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku, a za 2011. i 2012. godinu na popis stanovništva iz 2011. godine.

Podaci prikazani u ovoj publikaciji namijenjeni su zdravstvenim djelatnicima i drugim stručnjacima koji rade na području istraživanja i prevencije ozljeda kao i svima onima koji su uključeni u organizaciju zdravstvene zaštite kao i u postupak donošenja, provedbe i evaluacije preventivnih programa na ovom području (slika 1).

Slika 1.

Podaci o ozljedama – ključ prevencije

Izvor: "Injuries in the European Union", 2008-2010

OZLJEDE – VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije u svijetu godišnje zbog svih ozljeda (nenamjernih i namjernih) smrtno strada 5,8 milijuna ljudi s udjelom od 10% u ukupnoj smrtnosti. To je 32% više od umrlih zbog posljedica HIV infekcije i tuberkuloze zajedno. Od ozljeda umire 2/3 osoba muškog spola i 1/3 osoba ženskog spola. Vodeći su uzrok smrti u djece i mladih u dobi od 1 do 44 godine starosti. Ozljede zbog svog visokog udjela u smrtnosti i pobolu predstavljaju ozbiljan javnozdravstveni problem, posebno izražen u srednje i slabo gospodarski razvijenim državama svijeta. Vodeći uzroci mortaliteta zbog ozljeda su prometne nesreće (23%), samoubojstva (15%) i ubojstva (11%) (slika 1).

U mnogim razvijenim državama svijeta posljednjih se godina bilježi smanjenje smrtnosti od ozljeda kao posljedica primjene preventivnih programa. S druge strane, u srednje i slabo gospodarski razvijenim državama svijeta bilježi se trend rasta smrtnosti i pobola od ozljeda. Ukoliko se nastave dosadašnji trendovi, prema procjenama Svjetske zdravstvene organizacije, sva tri vodeća vanjska uzroka smrti od ozljeda: prometne nesreće, samoubojstva i ubojstva u 2030. godini zauzet će još više mjesta na ljestvici mortaliteta. Procjenjuje se da bi prometne nesreće mogle doći s devetog na peto mjesto vodećih uzroka smrti, dok bi samoubojstva došla na 12., a ubojstva na 16. mjesto mortalitetne ljestvice (tablica 1).

Prema rezultatima istraživanja „*Globalno opterećenje bolestima*” vodeći uzrok opterećenja ozljedama izraženo pokazateljem: „DALYs“ (disability-adjusted life years - prilagođene godine života s dizabilitetom) su prometne nesreće (24%), a slijede samoubojstva (15%) te padovi i ubojstva (10%) (slika 2). Pokazatelj „DALY“ uključuje godine izgubljenog života (YLL eng. years of life lost) i godine života s dizabilitetom (YLDs, eng. years lived with disability). Ovaj pokazatelj se koristi, osim za procjenu opterećenja ozljedama i u istraživanjima učinkovitosti (*cost-effectiveness*) određenih intervencija u prevenciji ozljeda uključujući i mjere planiranja u zdravstvu.

U Europi (Europska regija SZO-a) godišnje od ozljeda smrtno strada oko 700.000 osoba s udjelom od 7% u ukupnoj smrtnosti te udjelom od 14% u ukupnom opterećenju bolestima izraženo pokazateljem „DALYs”. Ozljede su u Europi vodeći uzrok smrti u dobi 5-44 godina. Analizom mortaliteta od ozljeda uočavaju se velike razlike među pojedinim regijama svijeta (podjela prema SZO-u). Najviše stope smrtnosti zabilježene su u Europskoj, Jugoistočno-azijskoj i Afričkoj regiji. Najveće razlike uočene su u Europi između gospodarski razvijenih i gospodarski slabo i srednje razvijenih država (tablica 2).

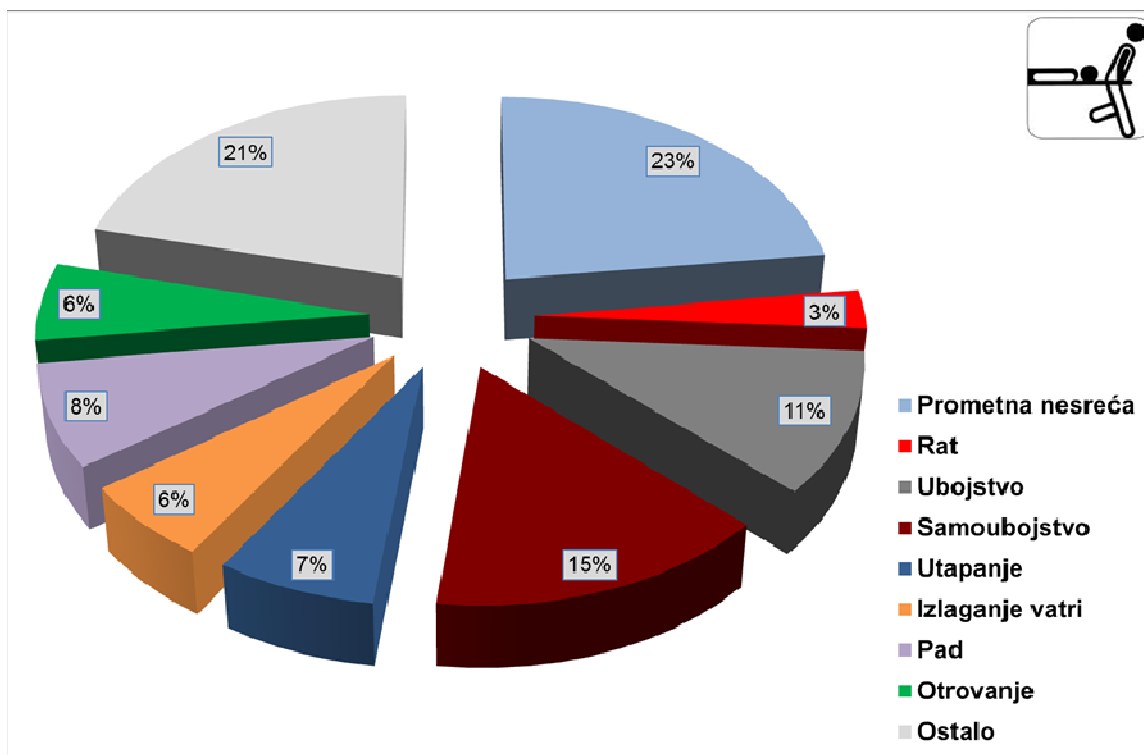
Prema podacima *Drugog globalnog izvješća o stanju sigurnosti u cestovnom prometu*) u 2010. godini, u svijetu je zbog cestovnih prometnih nesreća smrtno stradalo 1,24

milijuna ljudi dok ih je 20-50 milijuna ozlijeđeno. Najviše je osoba (92%) stradalo u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama svijeta u kojima su i najviše stope smrtnosti (18,0/100.000 i 20,0/100.000). U razvijenim državama, stope smrtnosti su dvostruko manje (prosječno 8,7/100.000). Ukoliko se analiziraju pojedine regije Svjetske zdravstvene organizacije, najviše stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća imaju države Afričke regije (prosjek: 24,1/100.000), dok su najniže stope zabilježene u Europskoj regiji (10,3/100.000) (slika 3). U Europskoj regiji bilježe se velike razlike u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća između gospodarski slabo razvijenih država koje imaju tri puta veće stope smrtnosti (18,6/100.000) u odnosu na razvijene države (6,3/100.000). U pojedinim državama kao što su primjerice Nizozemska, Švedska i Ujedinjeno kraljevstvo posljednjih su godina napravljena velika ulaganja u području prevencije što je vidljivo i u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća koje su među najnižima u svijetu - manje od 4 umrle osobe na 100.000 stanovnika. Hrvatska se sa stopom 10,4/100.000 nalazi u sredini europske ljestvice smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća. S obzirom da su cestovne prometne nesreće jedan od vodećih uzroka prijevremene smrtnosti u svijetu, Generalna skupština Ujedinjenih naroda usvojila je rezoluciju kojom se razdoblje 2011.- 2020. proglašava *Desetljećem akcije za sigurnost cestovnog prometa*, a glavni cilj je kroz ulaganja u prevenciju smanjiti smrtnost za 50%.

Padovi su drugi vodeći uzrok smrti od nenamjernih ozljeda u svijetu iza prometnih nesreća. Procjenjuje se da u svijetu godišnje 424.000 osoba smrtno strada zbog pada, od toga 80% u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama. U svim regijama svijeta (podjela prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji) najviše stope smrtnosti su u starijoj dobi (60+). Osobe muškog spola u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama Europe imaju najviše stope smrtnosti zbog padova.

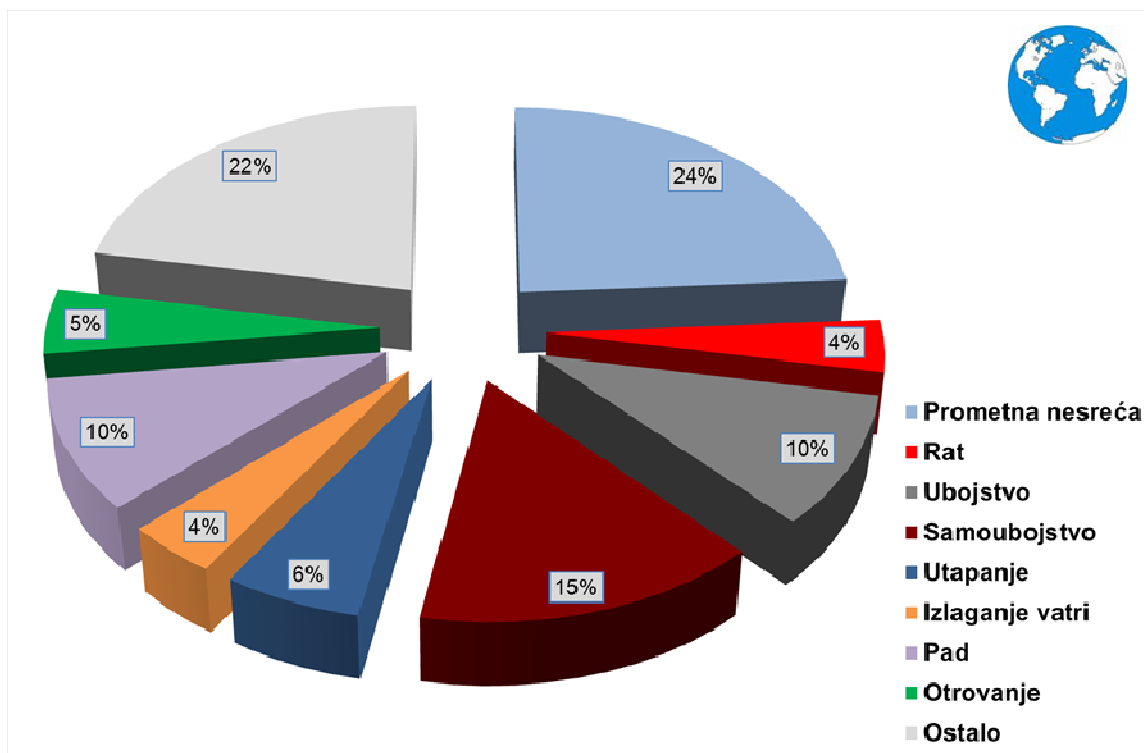
S obzirom da je kvalitetno prikupljanje podataka o okolnostima nastanka ozljeda ključno za njihovu prevenciju, posljednjih godina se radi na unaprjeđenju sustava praćenja ozljeda u Europi putem prikupljanja podataka iz hitnih bolničkih prijema te podataka stacionarnog bolničkog liječenja. Ovaj se sustav posljednjih godina intenzivno razvija u državama Europske unije kroz više nastavaka projekata financiranih od strane Europske komisije poznatih pod nazivom IDB (Injury Data Base). Prema podacima Injury Data Base (IDB-a) većina ozljeda (73%) se događa kod kuće, a njačešće su im izloženi djeca i starije osobe. Ozljede povezane sa sportom kao i ozljede zbog padova u starijoj populaciji pokazuju rast posljednjih godina. Osim toga u cilju unaprjeđenja javnozdravstvenih mjera prevencije, te dijagnostike, liječenja i rehabilitacije ozlijeđenih osoba sukladno suvremenim smjernicama u pojedinim državama se uspostavljaju i razvijaju *trauma sustavi*.

Slika 1.
Smrtnost od ozljeda u svijetu 2004. godine, vanjski uzroci (udio)

Izvor: Global burden of disease, 2004

Slika 2.
Opterećenje ozljedama (DALYs) u svijetu 2004. godine, vanjski uzroci (udio)

Izvor: Global burden of disease, 2004

Tablica 1.

Vodeći uzroci smrti u svijetu 2004. godine i procjena za 2030. godinu

Vodeći uzroci smrti u svijetu	
2004	2030
1. Ishemijska bolest srca	1. Ishemijska bolest srca
2. Cerebrovaskularne bolesti	2. Cerebrovaskularne bolesti
3. Infekcije donjih dišnih puteva	3. Kronična opstruktivna bolest srca
4. Kronična opstruktivna bolest pluća	4. Infekcije donjih dišnih puteva
5. Infekcije probavnog sustava	5. Cestovne prometne nesreće
6. HIV/AIDS	6. Rak traheje, bronha i pluća
7. Tuberkuloza	7. Šećerna bolest
8. Rak traheje, bronha i pluća	8. Hipertenzivna bolest srca
9. Cestovne prometne nesreće ↗	9. Rak želuca
10. Prijevremeno rođeni i mala porođajna težina	10. HIV/AIDS
11. Neonatalne infekcije	11. Nefritis i nefroza
12. Šećerna bolest	12. Samoubojstva
13. Malarija	13. Rak jetre
14. Hipertenzivna bolest srca	14. Rak debelog crijeva
15. Asfiksija i trauma pri rođenju	15. Rak jednjaka
16. Samoubojstva ↗	16. Ubojstva
17. Rak želuca	17. Alzheimerova bolest
18. Ciroza jetre	18. Ciroza jetre
19. Nefritis i nefroza	19. Rak dojke
20. Rak debelog crijeva	20. Tuberkuloza
22. Ubojstva ↗	

Izvor: World health statistics, 2008
Global Burden of Disease, update 2008

Tablica 2.

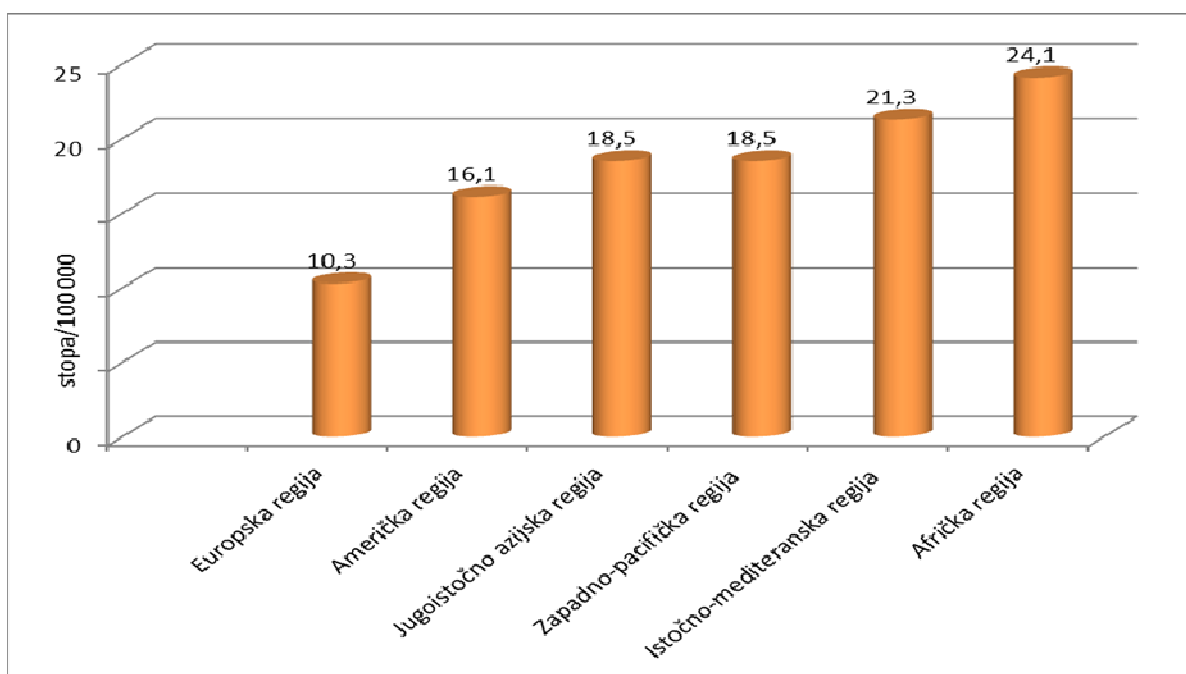
Stope smrtnosti od ozljeda u pojedinim regijama Svjetske zdravstvene organizacije prema ekonomskoj podjeli država (dobro, srednje i slabo razvijene države)

Umrli zbog ozljeda, stope/100 000		
Regije, SZO	Dobro razvijene države	Slabo i srednje razvijene države
Afrička regija	-	98,8
Američka regija	55,4	74,1
Istočno-mediteranska regija	60,1	95,4
Europska regija	45,6	126,8
Jugoistočno-azijska regija	-	116,6
Zapadno-pacifička regija	58,2	70,2

Izvor podataka: *Global burden of disease, 2004*
Injuries and violence, the facts, WHO

Slika 3.

Stopa smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća u pojedinim regijama Svjetske zdravstvene organizacije, 2010. godine

Izvor podataka: *Global status report on road safety 2013, WHO*

OZLJEDE – ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ

Pokazatelji mortaliteta

U posljednjem desetogodišnjem razdoblju (2003. - 2012.) ukupne ozljede (V01-Y98) nalaze se na trećem ili četvrtom mjestu vodećih uzroka smrtnosti u Hrvatskoj. Stope smrtnosti od ozljeda u oba spola ukupno osciliraju u zadnjem desetogodišnjem razdoblju u rasponu 61-69/100.000, a uočava se blagi trend rasta stopa smrtnosti od ozljeda u osoba ženskog spola. Stope smrtnosti od ozljeda u osoba muškog spola osciliraju i kreću se u rasponu od 78,3/100.000 (2006.) do 94,2/100.000 (2008.) (slika 1).

U 2012. godini ozljede se nalaze na trećem mjestu ljestvice smrtnosti iza bolesti srca i krvnih žila (24.988) i novotvorina (13.940) s ukupno 2.951 umrlih i udjelom od 5,7% u ukupnoj smrtnosti (slika 2).

Od ozljeda umire više osoba muškog spola (63%) u odnosu na osobe ženskog spola (37%) (slika 3). Stope smrtnosti od ozljeda rastu s dobi i u svim analiziranim dobnim skupinama: 0-19, 20-39, 40-64 i 65 i više godina, veće su u muškaraca (slika 4). Dok je opća stopa smrtnosti od ozljeda u 2012. godini iznosila 68,9/100.000 (M: 89,6/100.000; Ž: 49,6/100.000), u dobi iznad 65 godine stopa je bila značajno viša: 212,9/100.000 (M: 254,9/100.000; Ž: 186/100.000).

Važnost ozljeda kao jednog od vodećih javnozdravstvenih problema je u tome što su one vodeći uzrok smrti u djece i mladih osoba. U 2012. godini vodeći su uzrok smrti u dobi do 39 godina u oba spola ukupno, u muškaraca do 44 godine, a u žena do 29 godina starosti. Ukoliko se analizira rang ljestvica vodećih skupina bolesti u mortalitetu po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69 i 70 i više godina), ozljede se i u osoba muškog i ženskog spola nalaze među četiri vodeća uzroka s tim da su ozljede u osoba muškog spola u dobi 10-39 godina vodeći uzrok smrti, dok su kod osoba ženskog spola vodeći uzrok smrti u dobi 10-29 godina (tablica 1, 2 i 3). S obzirom na pokazatelj prijevremenog mortaliteta - broj potencijalno izgubljenih godina života (1-75 g.), ozljede se nalaze na trećem mjestu (42.431) iza novotvorina (94.372,5) i bolesti srca i krvnih žila (67.596,5). Međutim, najveći broj izgubljenih godina života po osobi je uslijed ozljeda: 14,4 godina po osobi (tablica 4).

Vodeći vanjski uzroci smrti od ozljeda u 2012. godini su padovi (35%), samoubojstva (X60 (26%) i prometne nesreće (15%), a zatim slijede otrovanja (4%) te utapanja (3%) (slika 5, tablica 5). Dinamika kretanja dobnospecifičnih stopa razlikuje se ovisno o vanjskom uzroku, spolu i dobi. Analizom dobnospecifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u oba spola ukupno uočava se sljedeće: djeca (0-19 godina) i mlađe osobe (20-39 godina) najviše umiru zbog prometnih nesreća, osobe srednje dobi (40-64 g.) umiru najviše

uslijed samoubojstava, dok je u starijih osoba (65 i više g.) pad vodeći vanjski uzrok smrti sa značajno višom stopom smrtnosti u odnosu na ostale uzroke (slika 6). U osoba muškog spola jednaka je raspodjela vodećih vanjskih uzroka smrti od ozljeda po analiziranim dobnim skupinama kao i u oba spola ukupno. Stope smrtnosti za vodeće vanjske uzroke ozljeda (padovi, prometne nesreće, samoubojstva) u osoba muškog spola više su u odnosu na ženski spol u svim prikazanim dobnim skupinama, osim u najstarijoj dobi (65+) gdje su stope smrtnosti zbog padova nešto niže (116,1/100.000) u odnosu na žene (125,8/100.000) (slika 7 i 8).

Analizom dobno specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u djece 0-19 godina (oba spola ukupno) uočava se sljedeće: u svim analiziranim petogodišnjim dobnim skupinama (0-4, 5-9, 10-14, 15-19) stope smrtnosti su najviše za prometne nesreće. Stope smrtnosti za tri vodeća vanjska uzroka ozljeda u djece (prometne nesreće, samoubojstva i utapanje) su najviše u najstarijoj dobnj skupini (15-19 godina) (slika 9).

U zadnjem desetogodišnjem razdoblju došlo je do pada stopa smrtnosti od ozljeda kod djece. Tako je stopa smrtnosti od ozljeda (V01-Y98) u dobi 0-19 godina (ukupno) bila 15,9/100.000 dok je 2012. godine stopa iznosila: 9,1/100.000. Jedan od razloga za smanjenje opće stope smrtnosti od ozljeda u djece je značajnije smanjenje stopa smrtnosti od prometnih nesreća u navedenom razdoblju.

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od ukupnih ozljeda (V01-Y98) za Hrvatsku u 2012. godini (oba spola) iznosila je 52,6/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Primorsko-goranskoj županiji (37,9/100.000), Splitsko-dalmatinskoj županiji (41,5/100.000) te u Gradu Zagrebu (41,6/100.000) dok najviše stope imaju Ličko-senjska (79,9/100.000), Požeško-slavonska (75/100.000) te Bjelovarsko-bilogorska županija (73/100.000) (slika 10).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od padova (W00-W19) za Hrvatsku u 2012. godini (oba spola) iznosila je 15,1/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Gradu Zagrebu (10,4/100.000), Istarskoj županiji (10,4/100.000) te u Sisačko-moslavačkoj županiji (11,3/100.000) dok najviše stope imaju Osječko-baranjska županija (28,7/100.000), Vukovarsko-srijemska (24,5/100.000) te Brodsko-posavska županija (23,5/100.000) (slika 11).

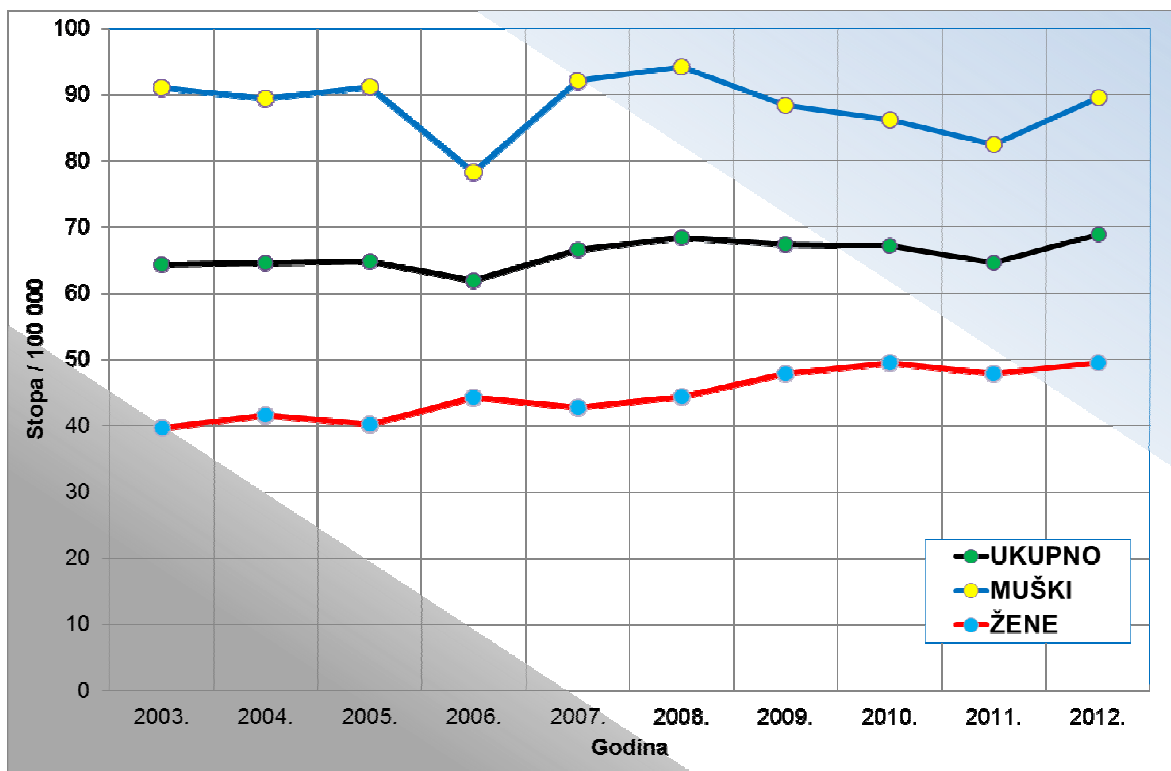
Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) za Hrvatsku u 2012. godini (oba spola) iznosila je 9,3/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Sisačko-moslavačkoj županiji (5,3/100.000), Splitsko-dalmatinskoj županiji (6,0/100.000) te u Gradu Zagrebu (6,9/100.000) dok su najviše stope zabilježene u Ličko-senjskoj županiji (20/100.000), Šibensko-kninskoj (19,0/100.000) te u Požeško-slavonskoj (15,3/100.000) (slika 12).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od samoubojstava (X60-X84) za Hrvatsku u 2012. godini (oba spola) iznosila je 15,0/100.000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Splitsko-dalmatinskoj županiji (7,8/100.000), Brodsko-posavskoj županiji (9,4/100.000) te u Gradu Zagrebu (10,2/100.000) dok najviše stope imaju Varaždinska (30/100.000), Bjelovarsko-bilogorska (29,0/100.000) te Krapinsko-zagorska (28,3/100.000). Općenito, županije priobalnog dijela Hrvatske imaju niže stope smrtnosti zbog samoubojstava u odnosu na pojedine županije kontinentalnog dijela Hrvatske (slika 13).

Ukoliko se analiziraju najčešće somatske dijagnostičke podskupine prema vodećim vanjskim uzrocima smrti od ozljeda, u padovima je najviše zastupljena podskupina S70-S79 (ozljede kuka i bedra), u prometnim nesrećama podskupina: T00-T07 (ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela), a u samoubojstvima podskupina T66-T78 (ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci. Ovdje je potrebno naglasiti da se unutar ove podskupine T66-T78 nalazi šifra T71 koja se odnosi na asfiksiju (tablica 6).

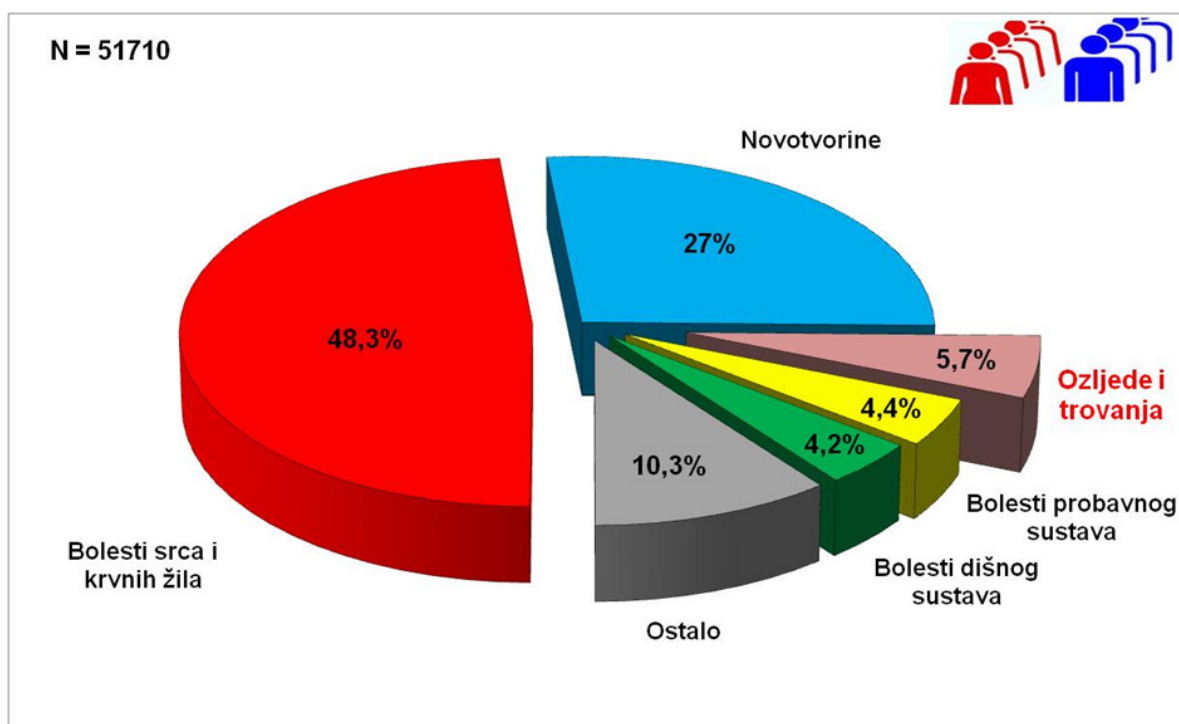

Slika 1.
Stope smrtnosti od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj u razdoblju 2003. - 2012. godine

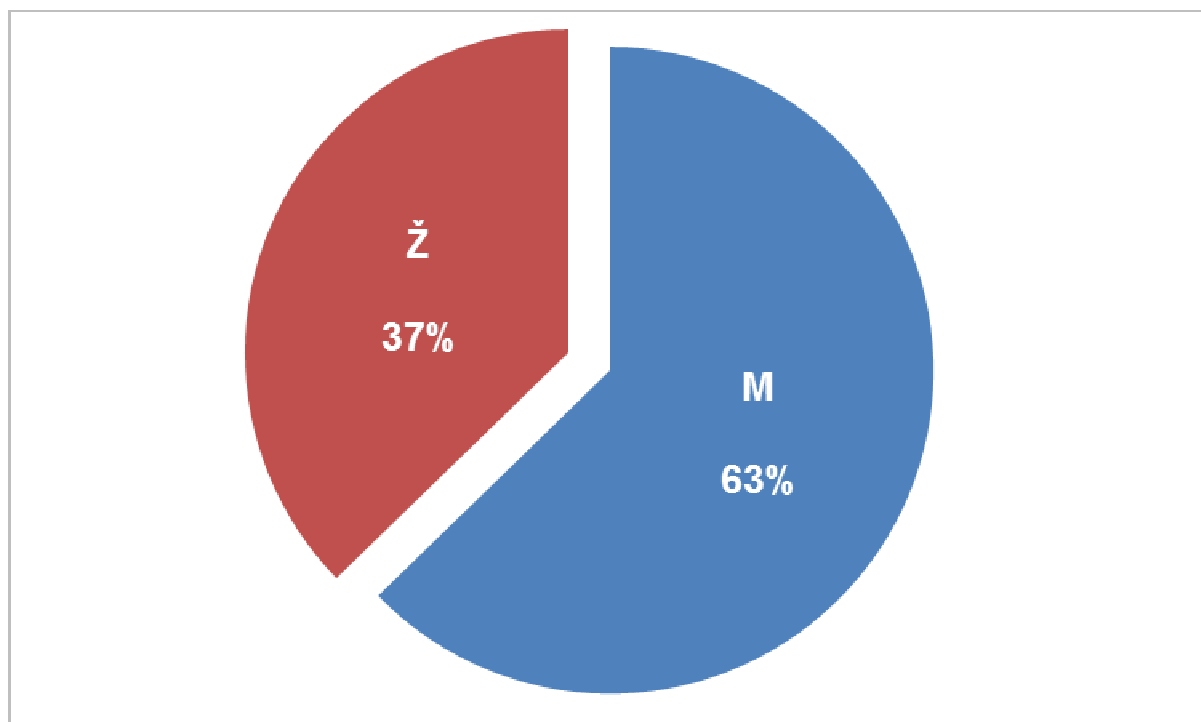

* Stope su za 2011. i 2012. godinu izračunate na popis stanovništva 2011. godine, a za ostale godine na procjenu stanovništva (podaci DZS-a sredinom godine)

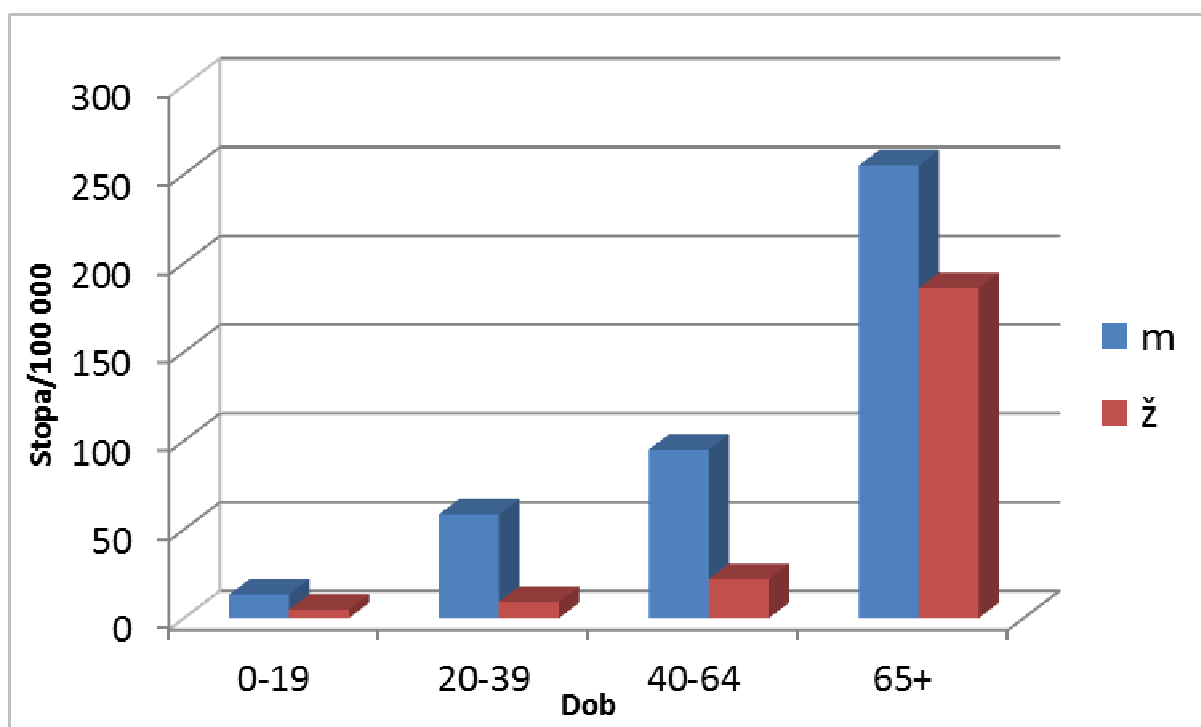
Slika 2.
Umrli u Hrvatskoj 2012. godine, vodeće skupine bolesti, ukupno

Slika 3.
Umrla od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2012. godine po spolu

Slika 4.
Umrla od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2012. godine po spolu i dobnim skupinama

Tablica 1.

Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2012. godine, prema dobnim skupinama, UKUPNO

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P96 87	S00-T98 64	S00-T98 178	S00-T98 209	C00-D48 467	C00-D48 1.914	C00-D48 3.108	I00-I99 20.919
2.	Q00-Q99 52	C00-D48 12	C00-D48 38	C00-D48 110	I00-I99 371	I00-I99 1.178	I00-I99 2.414	C00-D48 8.277
3.	S00-T98 18	G00-G99 6	G00-G99 20	I00-I99 81	S00-T98 289	S00-T98 401	K00-K93 469	J00-J99 1.784
4.	C00-D48 13	Q00-Q99 4	I00-I99 16	G00-G99 25	K00-K93 102	K00-K93 382	S00-T98 322	S00-T98 1.469
5.	G00-G99 13	I00-I99 2	K00-K93 7	K00-K93 23	G00-G99 48	J00-J99 101	J00-J99 233	K00-K93 1.283

*Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

**Broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 2.

Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2012. godine, prema dobnim skupinama, MUŠKI

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P96 47	S00-T98 50	S00-T98 150	S00-T98 186	I00-I99 291	C00-D48 1.216	C00-D48 1.994	I00-I99 7.868
2.	Q00-Q99 30	G00-G99 6	C00-D48 20	I00-I99 59	S00-T98 245	I00-I99 897	I00-I99 1.722	C00-D48 4.500
3.	S00-T98 11	C00-D48 5	I00-I99 13	C00-D48 56	C00-D48 227	S00-T98 319	K00-K93 344	J00-J99 1.009
4.	C00-D48 7	I00-I99 2	G00-G99 12	K00-K93 19	K00-K93 91	K00-K93 302	S00-T98 245	S00-T98 644
5.	R00-R99 6	Q00-Q99 1	K00-K93 6	G00-G99 17	G00-G99 34	J00-J99 73	J00-J99 174	K00-K93 594

*Skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1

**Broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 3.

Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2012. godine, prema dobnim skupinama, ŽENSKI

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P96 40	S00-T98 14	S00-T98 28	C00-D48 54	C00-D48 240	C00-D48 698	C00-D48 1.114	I00-I99 13.051
2.	Q00-Q99 22	C00-D48 7	C00-D48 18	S00-T98 23	I00-I99 80	I00-I99 281	I00-I99 692	C00-D48 3.777
3.	G00-G99 9	Q00-Q99 3	G00-G99 8	I00-I99 22	S00-T98 44	S00-T98 82	K00-K93 125	S00-T98 825
4.	S00-T98 7	J00-J99 1	I00-I99 3	G00-G99 8	G00-G99 14	K00-K93 80	S00-T98 77	J00-J99 775
5.	C00-D48 6	A00-B99 1	J00-J99 2	K00-K93 4	K00-K93 11	G00-G99 34	E00-E99 64	K00-K93 689

*Skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1

**Broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 4.

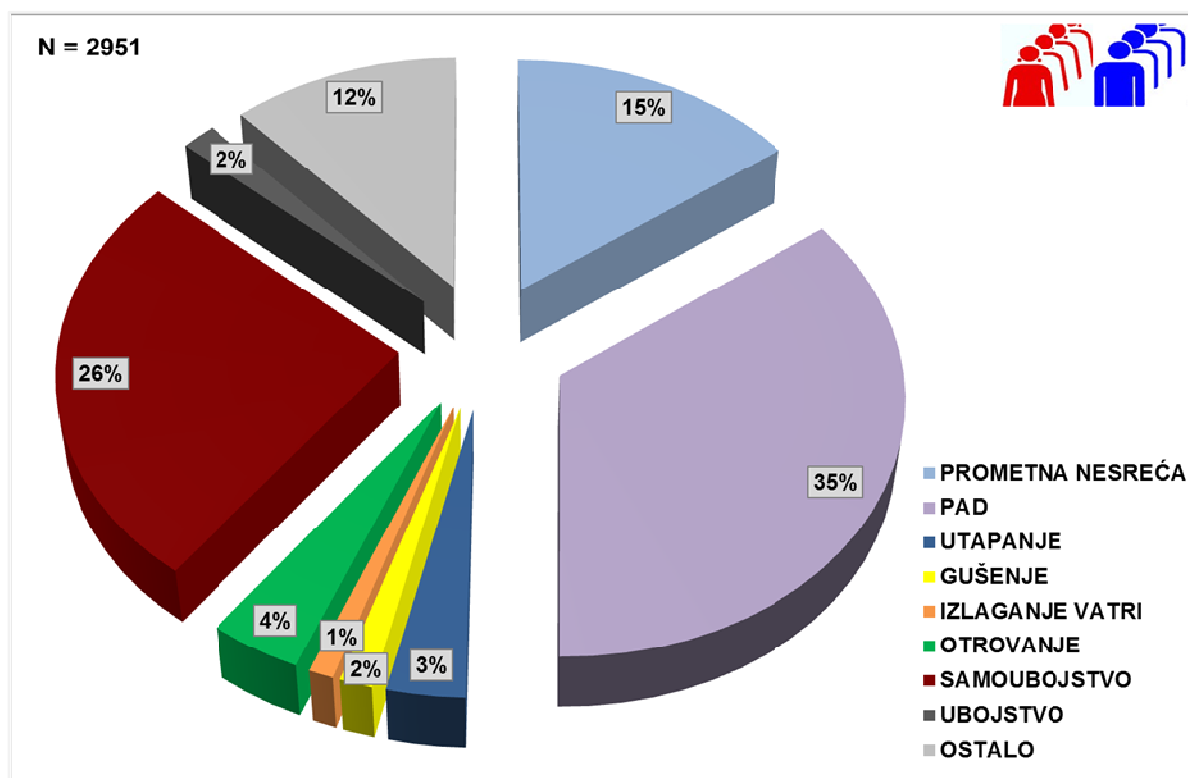
Potencijalno izgubljene godine života (1-75 g.) za vodeće skupine bolesti na ljestvici mortaliteta u Hrvatskoj u 2012. godini

Skupina bolesti	Broj umrlih	Stopa /100 000	Izgubljene godine života
Kardiovaskularne bolesti			
Ukupno	24.988	583,2	67.596,5
Muškarci	10.855	525,3	49.382,5
Žene	14.133	637,0	18.214,0
Novotvorine			
Ukupno	13.940	325,3	94.372,5
Muškarci	8.025	388,4	57.039,0
Žene	5.915	266,6	37.333,5
Ozljede			
Ukupno	2.951	68,9	42.431,0
Muškarci	1.851	89,6	35.037,0
Žene	1.100	49,6	7.394,0
Bolesti probavnog sustava			
Ukupno	2.267	52,9	17.175,0
Muškarci	1.357	65,7	13.647,5
Žene	910	41,0	3.527,5
Bolesti dišnog sustava			
Ukupno	2.152	50,2	6.067,5
Muškarci	1.278	61,8	4.275,0
Žene	874	39,4	1.792,5

*stope izračunate na popis stanovništva iz 2011. godine

Slika 5.

Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

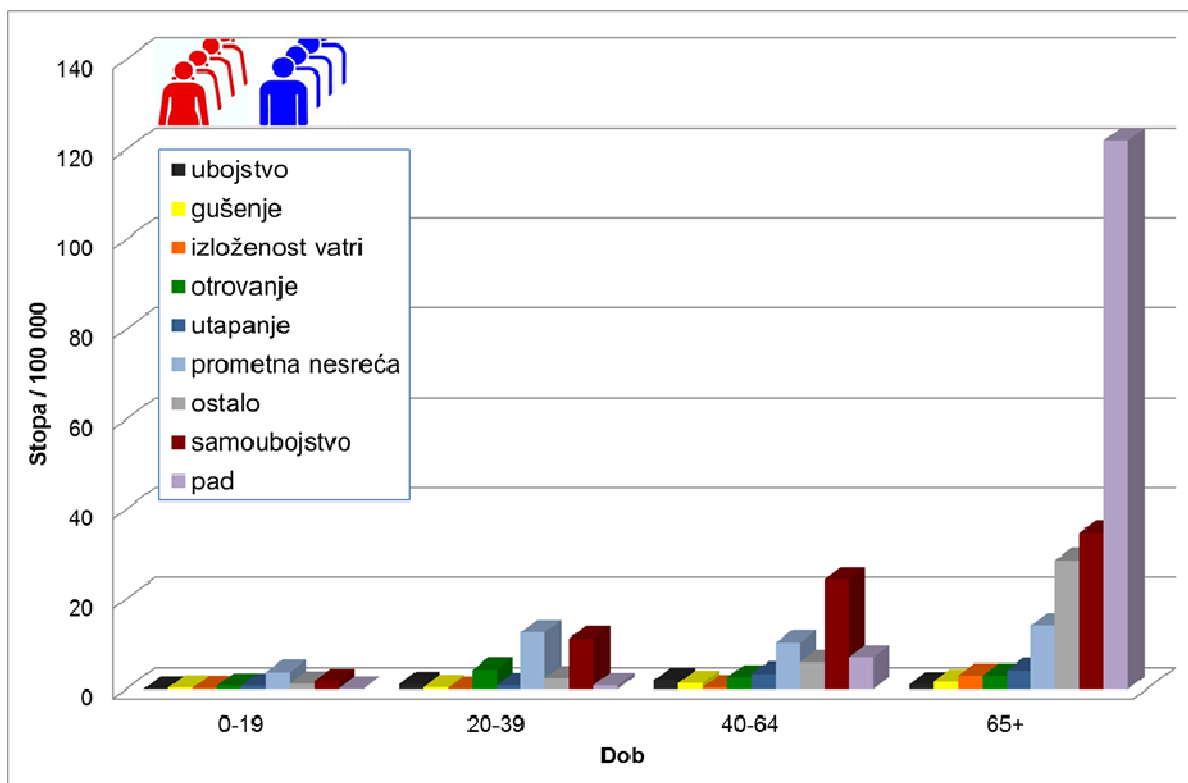
Tablica 5.

Pet vodećih vanjskih uzroka mortaliteta u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

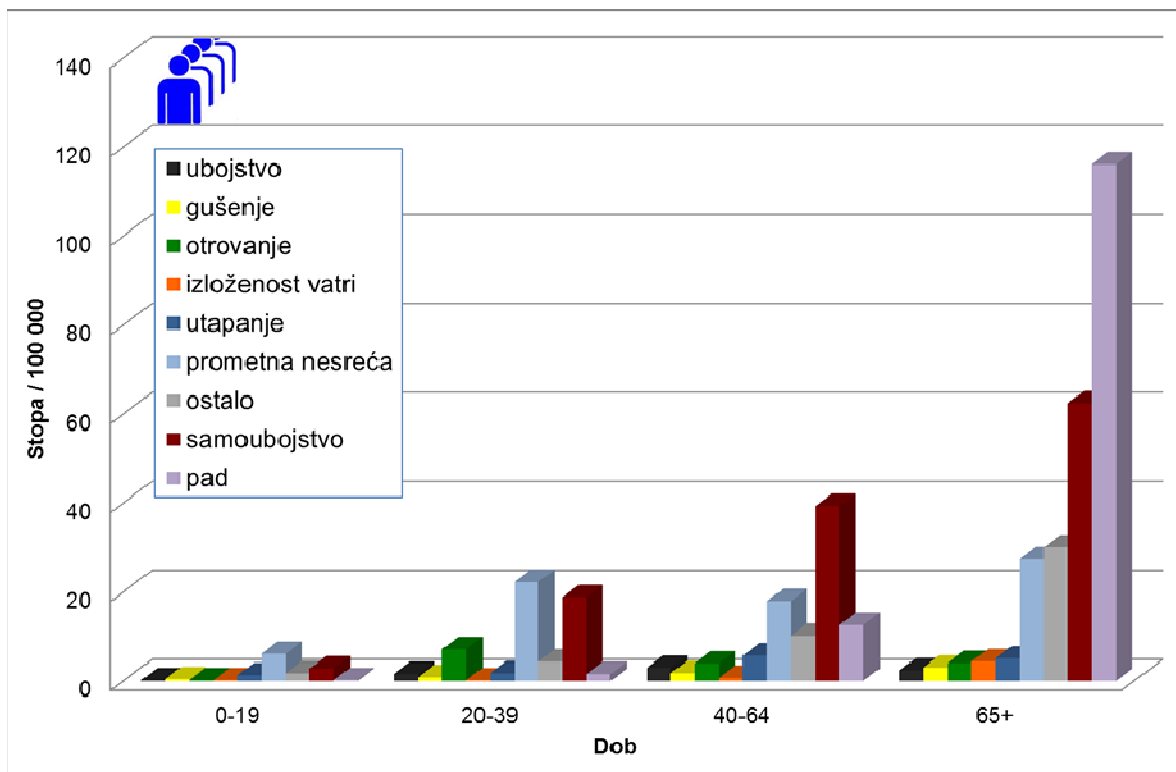
Vanjski uzroci	Apsolutni broj	Udio u ozljedama	Stopa /100 000
Padovi (W00-W19)	1043	35,3	24,3
Samoubojstva (X60-X84)	774	26,2	18,1
Prometne nesreće (V01-V99)	441	15,0	10,3
Otrovanje (X40-X49)	119	4,0	2,8
Utapanje (W65-W74)	100	3,4	2,3
Ostali uzroci	474	16,1	11,1
Ukupne ozljede (V01-Y98)	2951	100,0	68,9

Stope su izračunate na popis 2011. godine

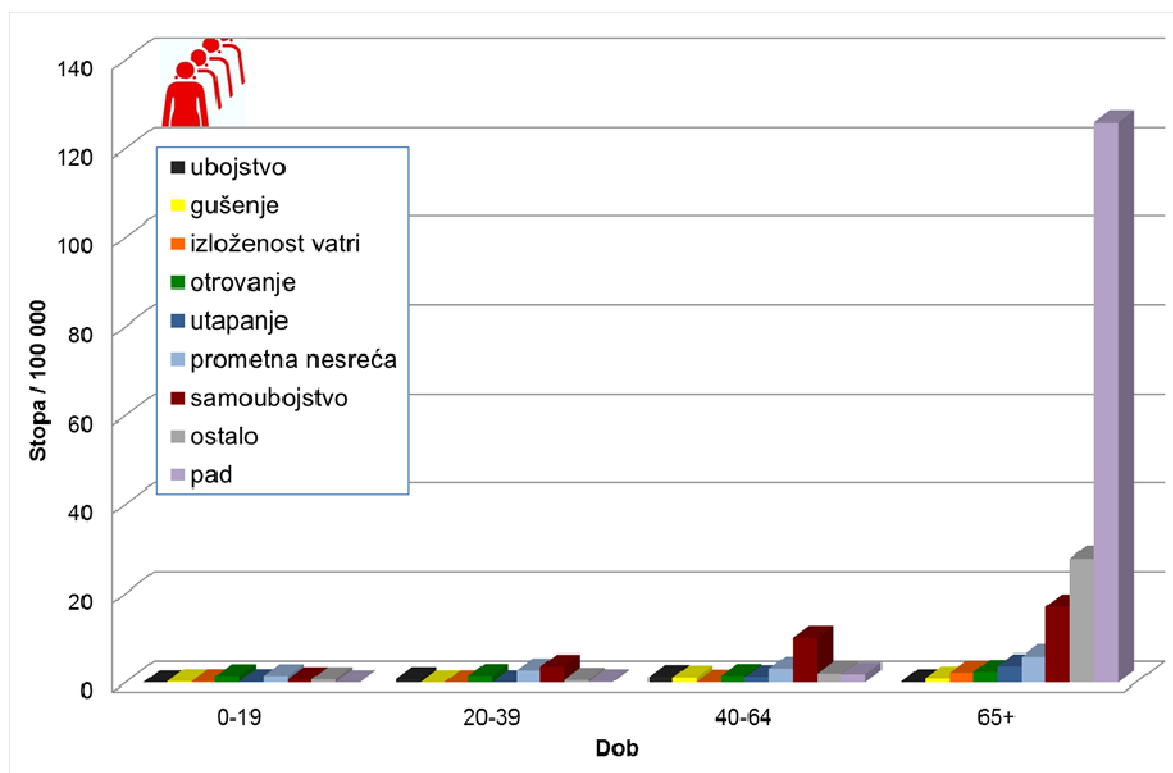
Slika 6.
Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2012. godine po dobi, ukupno

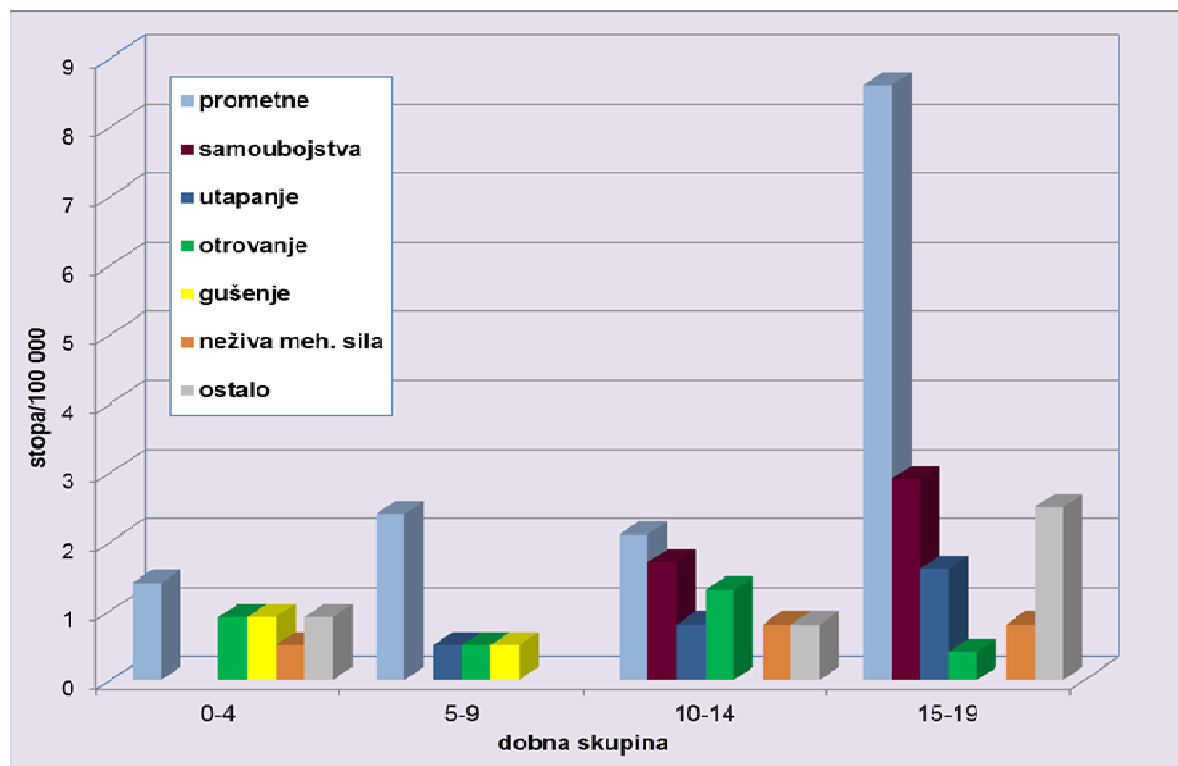
Slika 7.
Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2012. godine po dobi, muški

Slika 8.
Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2012. godine po dobi, ženski

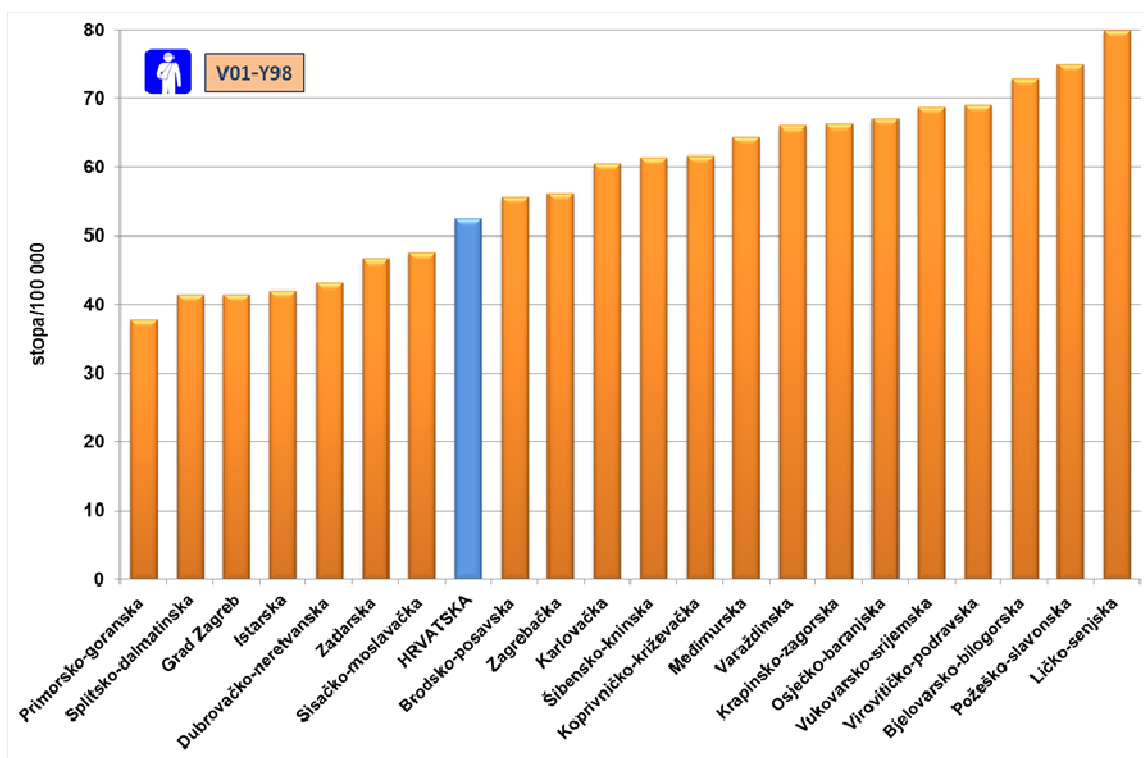
Slika 9.
Vodeći vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj u djece (0-19) 2012. godine po dobi, ukupno

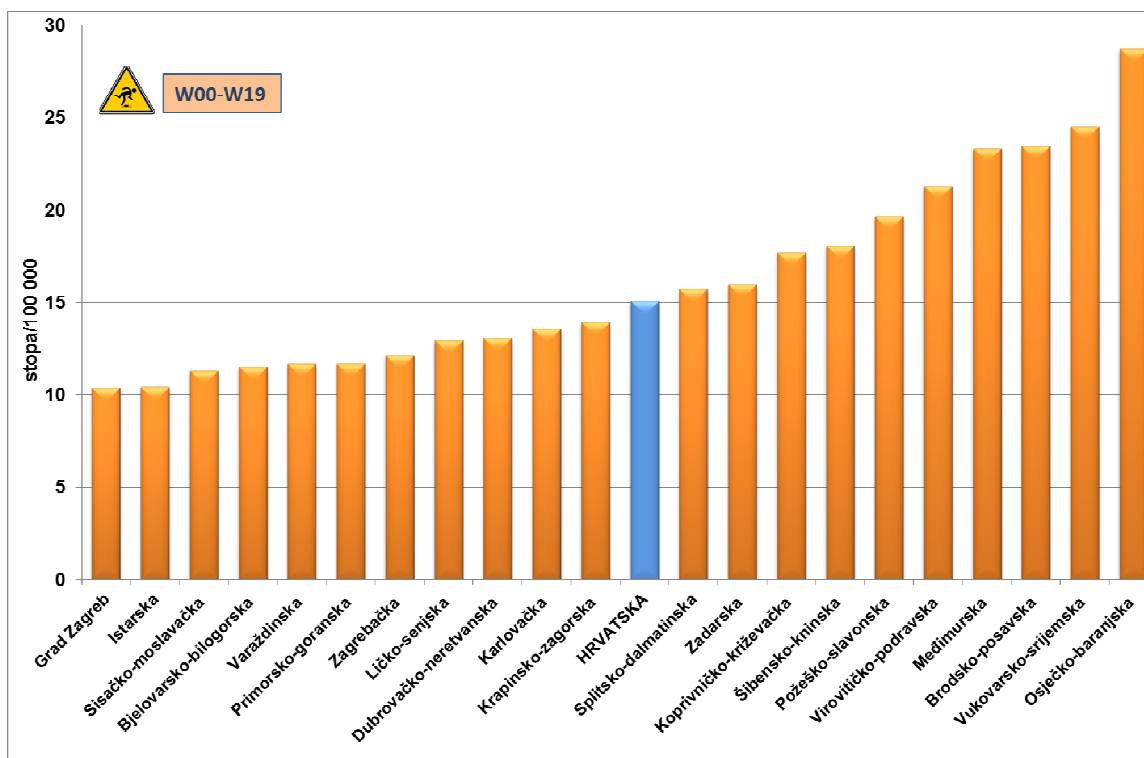
Slika 10.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ozljeda (V01-Y98) prema županijama u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

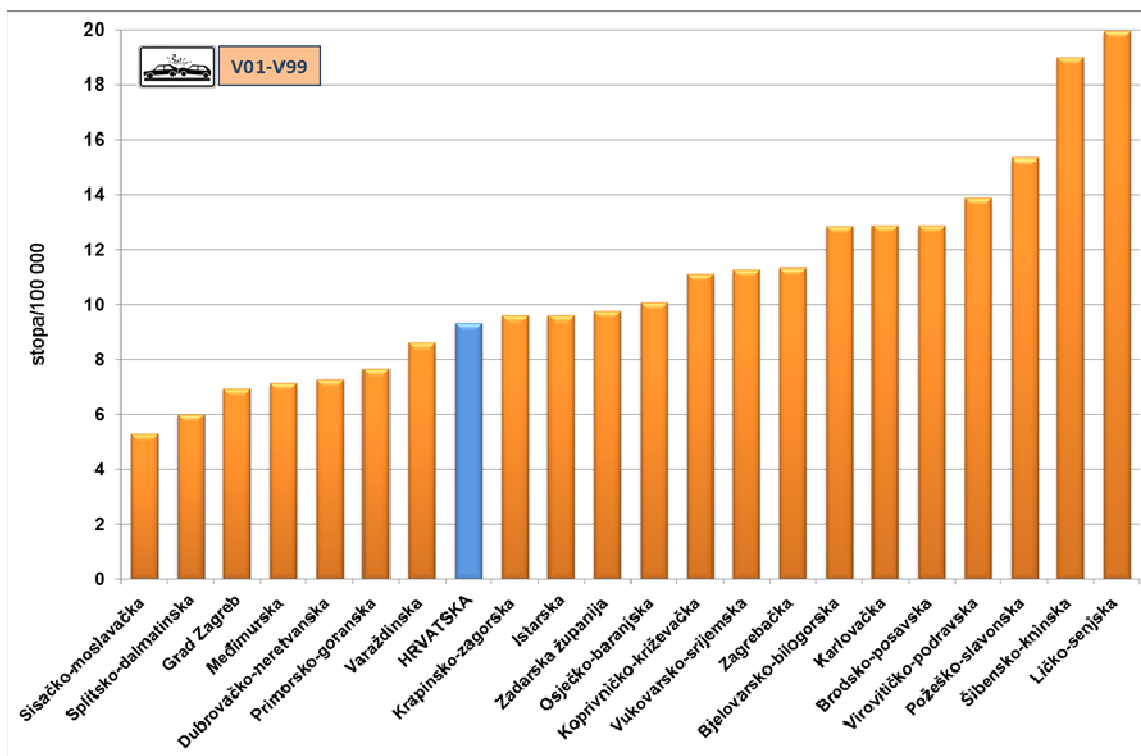
Slika 11.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od padova (W00-W19) prema županijama u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

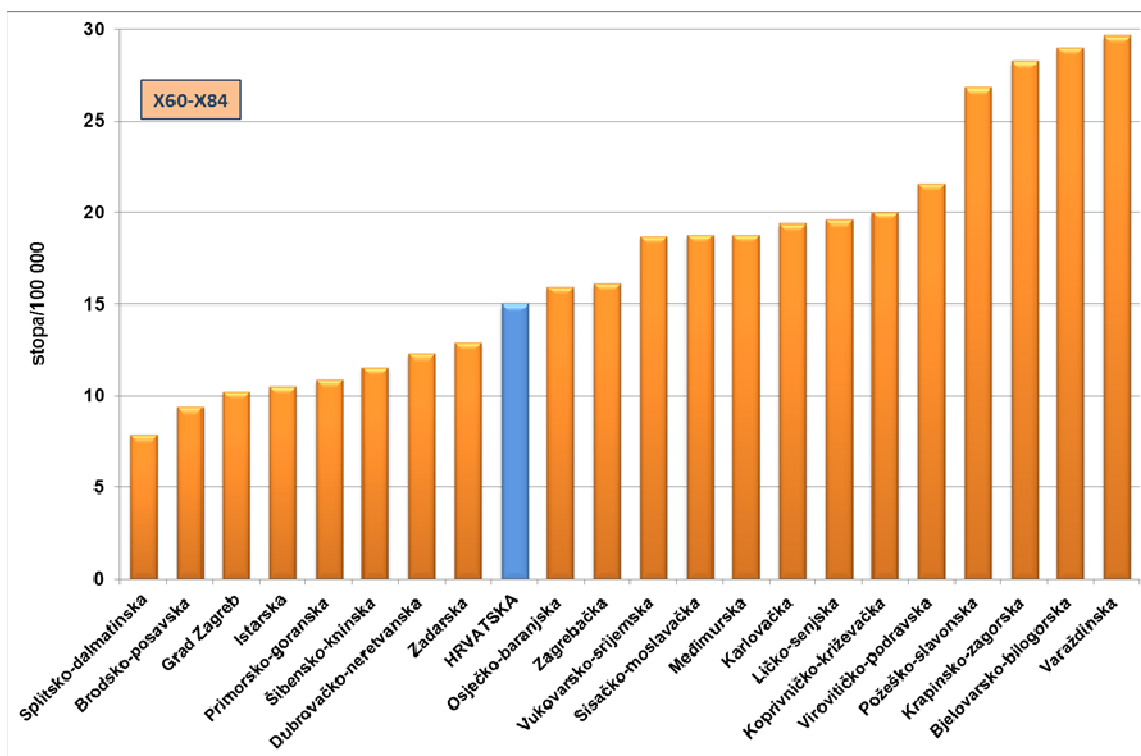
Slika 12.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) prema županijama u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

Slika 13.

Dobnostandardizirane stope smrtnosti od suicida (X60-X84) prema županijama u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

* Za slike (10-13) dobno-standardizirane stope (DSS) izračunate su na staro europsko stanovništvo

Tablica 6.

Rang ljestvica vodećih dijagnostičkih podskupina naravi ozljeda u tri vodeća vanjska uzroka mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj 2012. godine

OZLJEDE		PADOVI		SUICIDI		PROMETNE NESREĆE		
	S00 - T98	2951	S00 - T98	1043	S00 - T98	776*	S00 - T98	441
1	T66 - T78*	647	S70 - S79	576	T66 - T78**	487	T00 - T07	220
2	S70 - S79	601	S00-0 S09	243	T15 - T19	104	S00 - S09	133
3	S00 - S09	533	T00 - T07	52	S70 - S79	62	S20 - S29	36
4	T00 - T07	370	S30 - S39	30	S00 - S09	36	S10 - S19	25
5	T90 - T98	131	S20 - S29	27	T00 - T07	20	S70 - S79	5
6	T36 - T50	108	T90 - T98	25	S30 - S39	17	T79	5
7	S20 - S29	101	S40 S49	23	S20 - S29	14	S30 - S39	4
8	T51 - T65	79	S10 - S19	18	T90 - T98	11	T20 - T32	4
9	S10 - S19	61	S80 - S89	17	S40 - S49	10	T08 - T14	4
10	S30 - S39	53	T79	14	S10 - S19	6	T66 - T78	3

Dijagnostičke podskupine unutar S00-T98:

- S00-S09 – Ozljede glave
- S10-S19 – Ozljede vrata
- S20-S29 – Ozljede prsnog koša
- S30-S39 – Ozljede trbuha, donjeg dijela leđa, lumbalne kralježnice i zdjelice
- S40-S49 – Ozljede ramena i nadlaktice
- S50-S59 – Ozljeda lakta i podlaktice
- S60-S69 – Ozljeda ručnog zgloba i šake
- S70-S79 – Ozljede kuka i bedra
- S80-S89 – Ozljede koljena i potkoljenice
- S90-S99 – Ozljede gležnja i stopala
- T00-T07 - Ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela
- T08-T14 – Ozljede nespecificiranih dijelova tijela
- T15-T19 – Učinak stranog tijela prodrlog kroz prirodni otvor
- T20-T32 - Opekline i korozije
- T33-T35 - Smrztine
- T36-T50 - Otrovanje lijekovima, ljekovitim i biološkim tvarima
- T51-T65 - Toksični učinci pretežno nemedicinskog izvora
- T66-T78 - Ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci*
- T79 – Neke rane komplikacije traume
- T80-T88 - Komplikacije kirurške i medicinske skrbi, nespecificirane drugdje
- T90-T98 - Posljedice ozljede, otrovanja ili druge posljedice vanjskih uzroka

*u suicide su ubrojene šifre X60-X84, Y87.1

**unutar skupine T66-T78 nalazi se i šifra T71 (asfiksija)

Napomena: Izvor podataka za sve prikazane pokazatelje (slika: 1-13, tablica: 1-6): Državni zavod za statistiku; Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Usporedba mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj u odnosu na druge europske države

Prema bazi podataka Svjetske zdravstvene organizacije (European HFA Database, July 2013) dobno-standardizirana stopa (DSS) smrtnosti od ozljeda (V01-Y98) u Europskoj regiji u 2010. godini (zadnja dostupna godina za usporedbu s većim brojem država) iznosila je 61/100.000 i bila je skoro dva puta viša od prosjeka za zemlje Europske unije (36,1/100.000). Prosjek za zemlje „stare članice Europske unije (EU)“ (koje su pristupile EU prije svibnja 2004. godine) iznosio je 30,9/100.000, a za zemlje „nove članice EU“ (koje su pristupile EU od svibnja 2004. godine) 55,2/100.000. U države koje imaju najniže stope smrtnosti od ozljeda (manje od 30,0/100.000) ubrajaju se između ostalih: Gruzija, Španjolska, Malta i Italija. Na samom vrhu ljestvice smrtnosti od ozljeda Europske regije SZO-a nalazi se Ruska federacija sa stopom 140/100.000, a zatim slijede Kazahstan (116,4/100.000) i Litva (113,1/100.000). Hrvatska se u 2010. godini sa stopom 52,7/100.000 nalazila oko sredine europske ljestvice mortaliteta od ozljeda (slika 1).

Analizirajući kretanje mortaliteta od ozljeda u desetogodišnjem razdoblju od 2002. do 2011. godine uočava se trend pada stopa smrtnosti od ozljeda (oba spola ukupno) u Europskoj regiji, Europskoj uniji uključujući stare i nove članice, ali i u pojedinačnim državama izdvojenim za analizu: Hrvatskoj, Sloveniji i Češkoj. Standardizirane stope smrtnosti od ozljeda za Hrvatsku više su kroz čitavo promatrano razdoblje od stopa smrtnosti „starih članica“ EU (do svibnja 2004.), a od 2005. godine i od Češke. Međutim, stope za Hrvatsku su u cijelom razdoblju niže od prosjeka država Europske regije kao i od prosjeka država novih članica EU (od svibnja 2004.), te Slovenije. U prvoj polovini promatranog razdoblja stope smrtnosti za Hrvatsku osciliraju, a od 2008. godine uočava se konstantan, polagan pad stopa smrtnosti od ozljeda (slika 2).

U razdoblju od 2002. do 2011. godine standardizirane stope smrtnosti zbog prometnih nesreća s motornim vozilima (uključuje MKB šifre: V02-V04,V09,V12-V14,V20-V79,V82-V87,V89) za Hrvatsku su više kroz čitavo promatrano razdoblje od stopa smrtnosti prosjeka država Europske regije, „starih“ članica EU (do svibnja 2004.) i Češke, a zadnjih devet godina i od prosjeka država novih članica EU (od svibnja 2004.). Slovenija je 2007. godine imala višu stopu smrtnosti od prometnih nesreća s motornim vozilima. Standardizirane stope smrtnosti od prometnih nesreća za Hrvatsku pokazuju trend pada u promatranom razdoblju. Najviša stopa zabilježena je 2003. godine (15/100.000), a najniža 2010. godine (9,6/100.000) (slika 3).

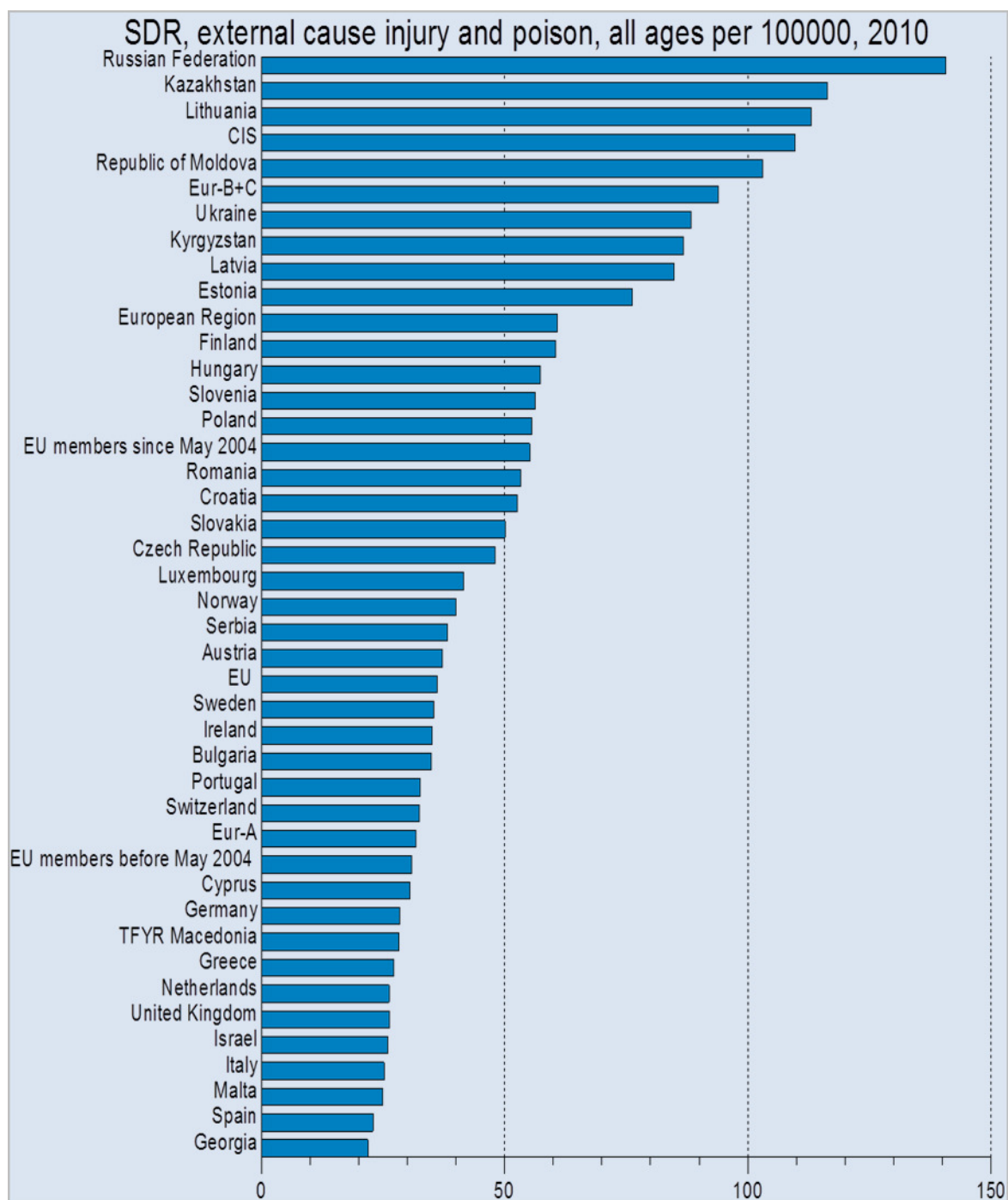
Prema bazi podataka *European mortality database (July, 2013)*, standardizirane stope smrtnosti zbog padova u oba spola ukupno za Hrvatsku su kroz čitavo desetogodišnje

razdoblje od 2002. do 2011. godine više od stopa smrtnosti prosjeka država Europske regije, „starih” i „novih” članica EU, a od 2005. godine i od Češke. U usporedbi sa Slovenijom, stope smrtnosti od padova su niže u navedenom razdoblju, osim 2004. i 2005. godine. Standardizirane stope smrtnosti od padova za Hrvatsku kreću se u rasponu od 12,1/100.000 (2002.) do 15,7/100.000 (2010.) (slika 4).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od ozljeda u djece u dobi 0-14 godina iznosila je za Hrvatsku 2010. godine 5,2/100.000 te je bila niža od stope za Europsku regiju (10,4/100.000) i stope „novih članica” EU (7,6/100.000). Najviše stope imaju Kazahstan (27/100.000), Kirgistan (20,6/100.000) i Ruska federacija (20,5/100.000). Najniže stope zabilježene su za Maltu (1,4/100.000), Švedsku (1,9/100.000) i Norvešku (2,1/100.000) (slika 5).

Slika 1.

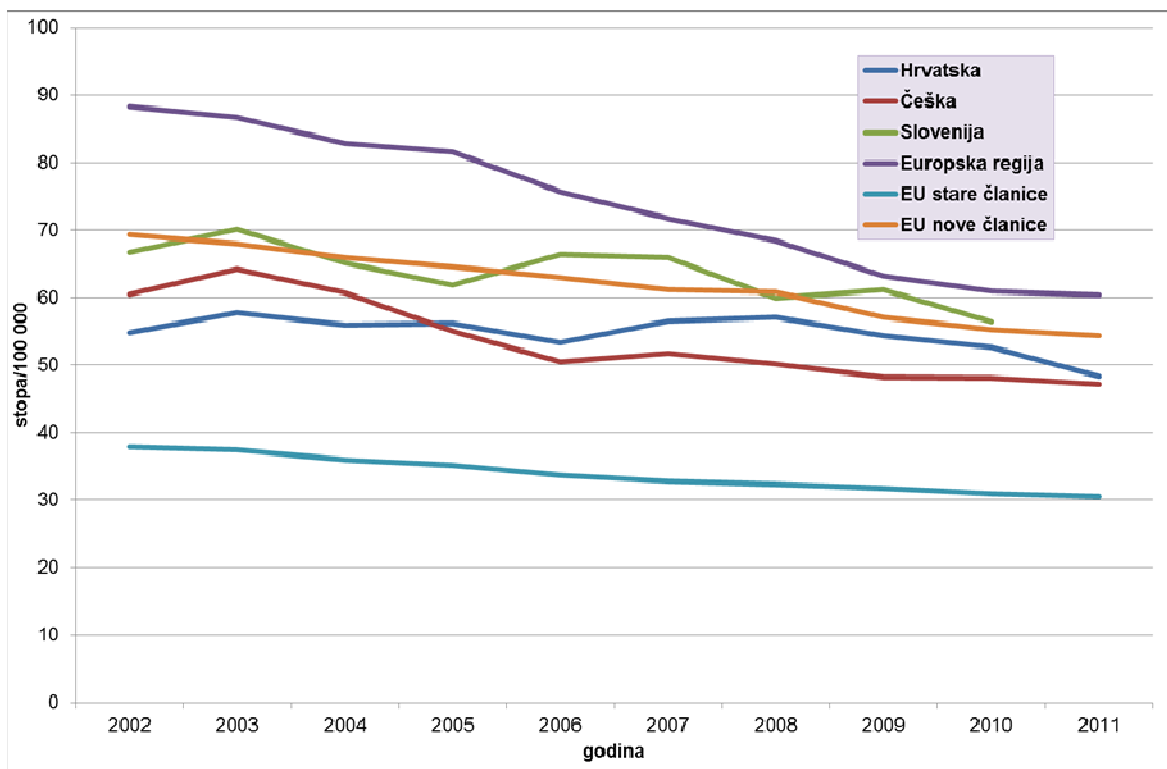
Standardizirane stope smrtnosti od ozljeda u državama Europske regije u 2010. godini

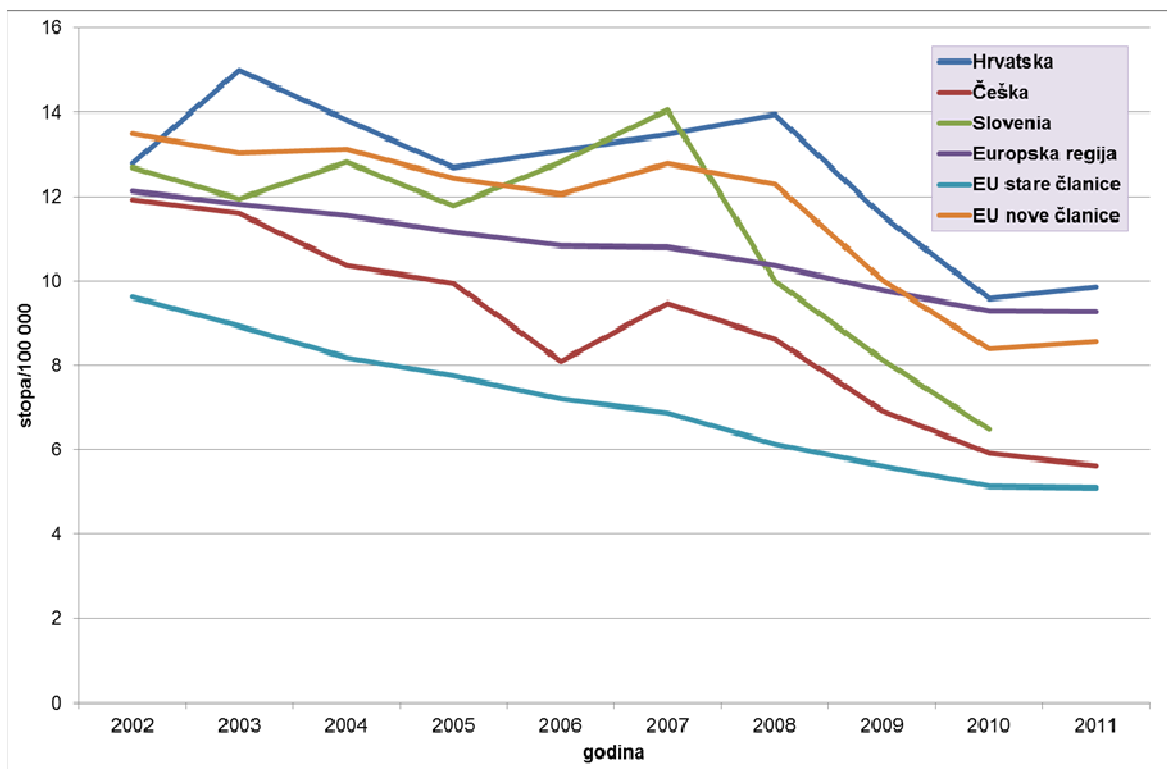
Izvor podataka: „European HFA database“, WHO, srpanj 2013.g

*Iako postoje podaci za pojedine države za 2011. godinu, ovdje se koriste podaci iz 2010. godine kao zadnje dostupne za usporedbu podataka među većim brojem država

Slika 2.
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ozljeda u razdoblju 2002. - 2011. godine, ukupno

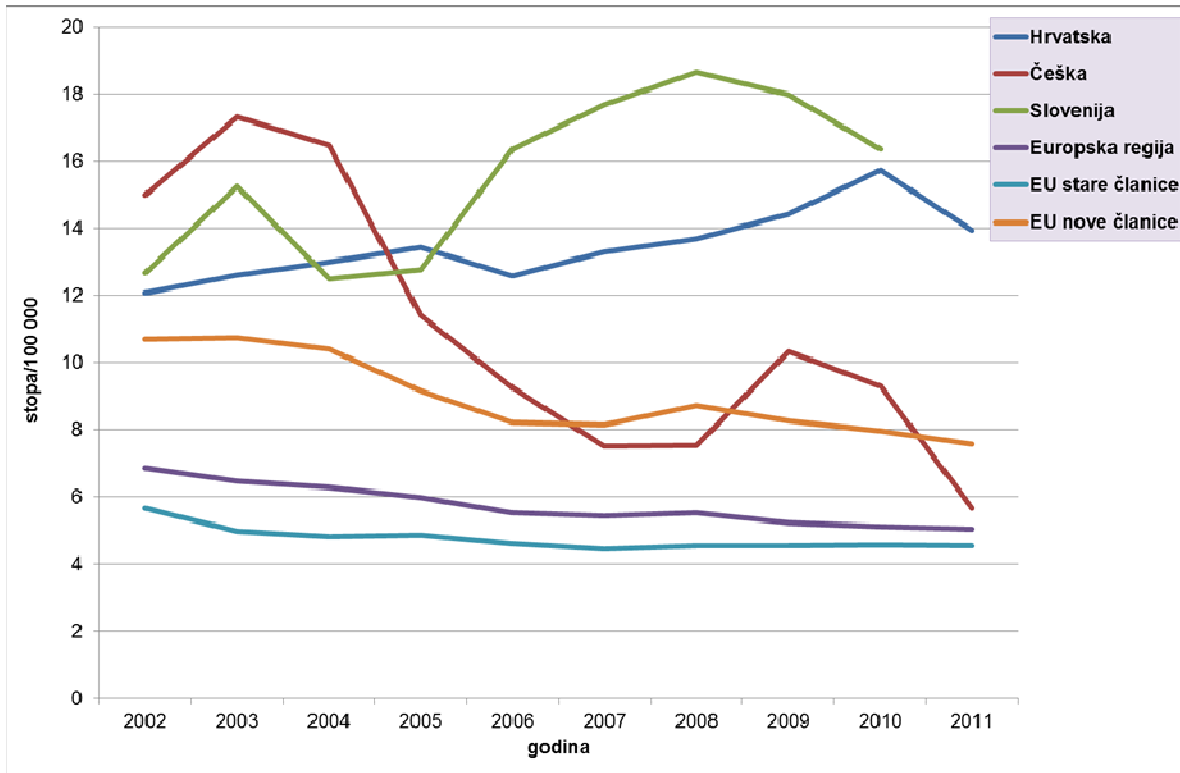

Slika 3.
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od prometnih nesreća s motornim vozilima u razdoblju 2002. - 2011. godine, ukupno

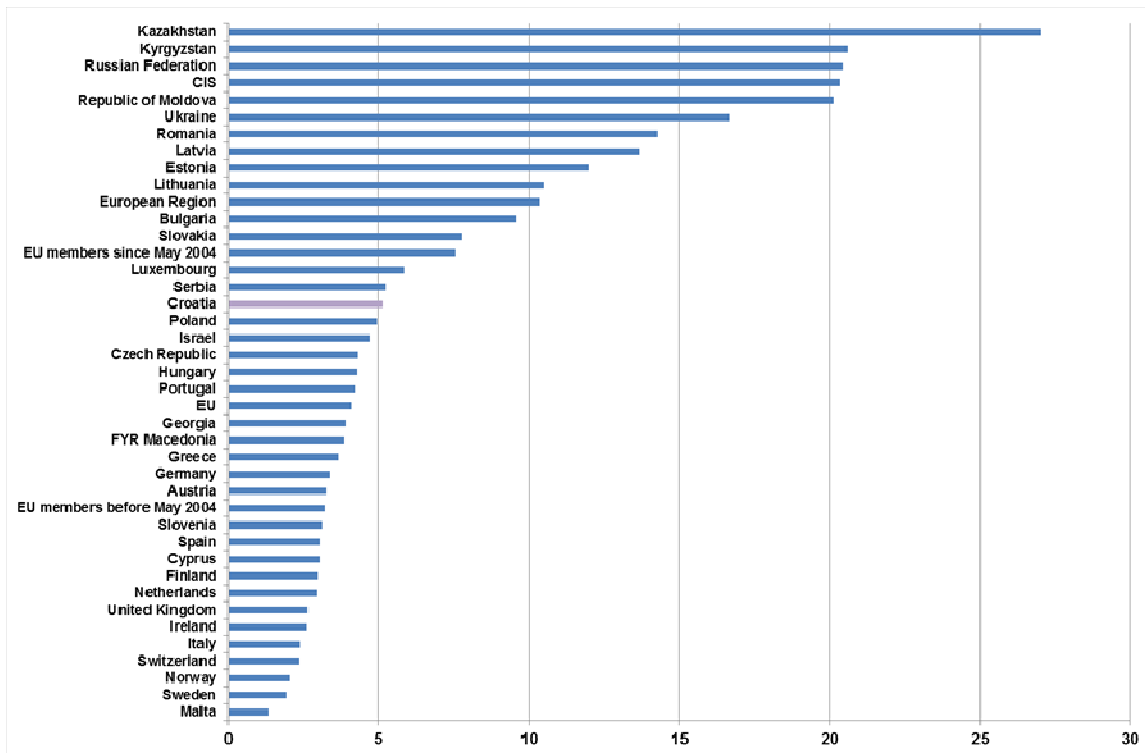

Izvor (slika2 i 3): WHO, European HFA Database, July 2013.

Slika 4.
Dobnostandardizirane stope smrtnosti od padova u razdoblju 2002. - 2011. godine, ukupno

Slika 5.
Dobnostandardizirane stope smrtnosti od ozljeda u djece (0-14) u Europi, ukupno

Izvor (slika 4 i 5): WHO, European Mortality Database, July 2013.

Pokazatelji morbiditeta

Bolnički morbiditet

U zadnjem desetogodišnjem razdoblju stope hospitalizacija od ozljeda (V01-Y98) ukupno, kao i u osoba ženskog i muškog spola ne pokazuju značajnije razlike. Stopa hospitalizacija od ukupnih ozljeda (V01-Y98) kretala se u rasponu od 975/100.000 (2010.) do 1.100/100.000 (2003.). Stope hospitalizacija u osoba muškog spola više su u odnosu na osobe ženskog spola kroz čitavo razdoblje, a kretale su se u rasponu od 1.167/100.000 (2010.) do 1.401,8/100.000 (2003.) Stope hospitalizacija u osoba ženskog spola kretale su se u rasponu od 778,4/100.000 (2004.) do 895,8/100.000 (2006.) (slika 1).

Prema individualnim prijavama o liječenim pacijentima (bez poroda, pobačaja i rehabilitacije) u stacionarnom dijelu bolnica Hrvatske u 2012. godini zabilježeno je 567.898 hospitalizacija. Hospitalizacije zbog ozljeda se nalaze na četvrtom mjestu iza novotvorina (80.290), bolesti srca i krvnih žila (78.877), te bolesti probavnog sustava (49.418) s ukupno 44.360 hospitalizacija i udjelom od 7,8% (slika 2). Osobe muškog spola (57%) češće se hospitaliziraju zbog ozljeda u odnosu na osobe ženskog spola (43%) (slika 3). U dobnim skupinama: 0-19, 20-39 i 40-64 godine stope hospitalizacija od ozljeda više su u osoba muškog spola dok su u dobi iznad 65 godina više u žena. U starijoj dobi su stope hospitalizacija najviše u odnosu na ostale prikazane dobne skupine (slika 4).

Analizom rang ljestvice vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu (stacionarni dio) po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69 i 70 i više), skupina ozljeda se u oba spola ukupno nalazi među prvih sedam skupina bolesti. U dobi 10-19 godina ozljede se nalaze na prvom mjestu, a u dobi 20-29 godina na trećem mjestu vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu u oba spola ukupno. U osoba muškog spola ozljede se nalaze na prvom mjestu u dobnim skupinama 10-19 i 20-29 godina, na drugom mjestu u dobi 30-39 godina, te na trećem mjestu u dobi 40-49 godina. U osoba ženskog spola ozljede se niti u jednoj promatranoj dobnoj skupini ne nalaze među prve tri vodeće skupine bolesti. U dobnim skupinama: 10-19 i 70 i više godina ozljede se nalaze na četvrtom mjestu vodećih skupina bolesti u bolničkom liječenju u osoba ženskog spola (tablica 1, 2, 3).

Vodeći vanjski uzrok bolničkog liječenja (stacionarni dio) od ozljeda su padovi s 19 045 hospitalizacija ukupno i udjelom od 42,9%. U osoba ženskog spola više od polovice hospitalizacija zbog ozljeda su hospitalizacije zbog padova (51,1%). Prometne nesreće se nalaze na drugom mjestu s 10.379 hospitalizacija i udjelom od 23,4% (tablica 4, slika 5). U starijih osoba (65 i više godina) koje su liječene u bolnici zbog ozljeda, više od polovice hospitalizacija (60%) otpada na ozljede nastale kao posljedica pada. Ukoliko se padovima i prometnim nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) (20,8%) na sve

ostale vanjske uzroke otpada 12,9%. Djeca se u dobi 0-19 godina najčešće hospitaliziraju zbog bolesti dišnog sustava (15.947), a zatim slijede određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (8.359) te simptomi, znakovi i abnormalni klinički nalazi nesvstani drugdje (8.330). Ozljede su za ukupnu dječju dob (0-19) na četvrtom mjestu ljestvice hospitalizacija po skupinama bolesti s ukupno 7.847 hospitalizacija. Vodeći vanjski uzroci hospitalizacija kod djece (0-19) su prometne nesreće s ukupno 2.696 hospitalizacija (37,8%) i padovi s 2.113 hospitalizacija (26,9%) (tablica 5). Dobnospecifične stope hospitalizacija zbog prometnih nesreća u djece su u svim dobnim skupinama (0-4, 5-9, 10-14, 15-19) veće od stopa hospitalizacija od padova i rastu s dobi (slika 6).

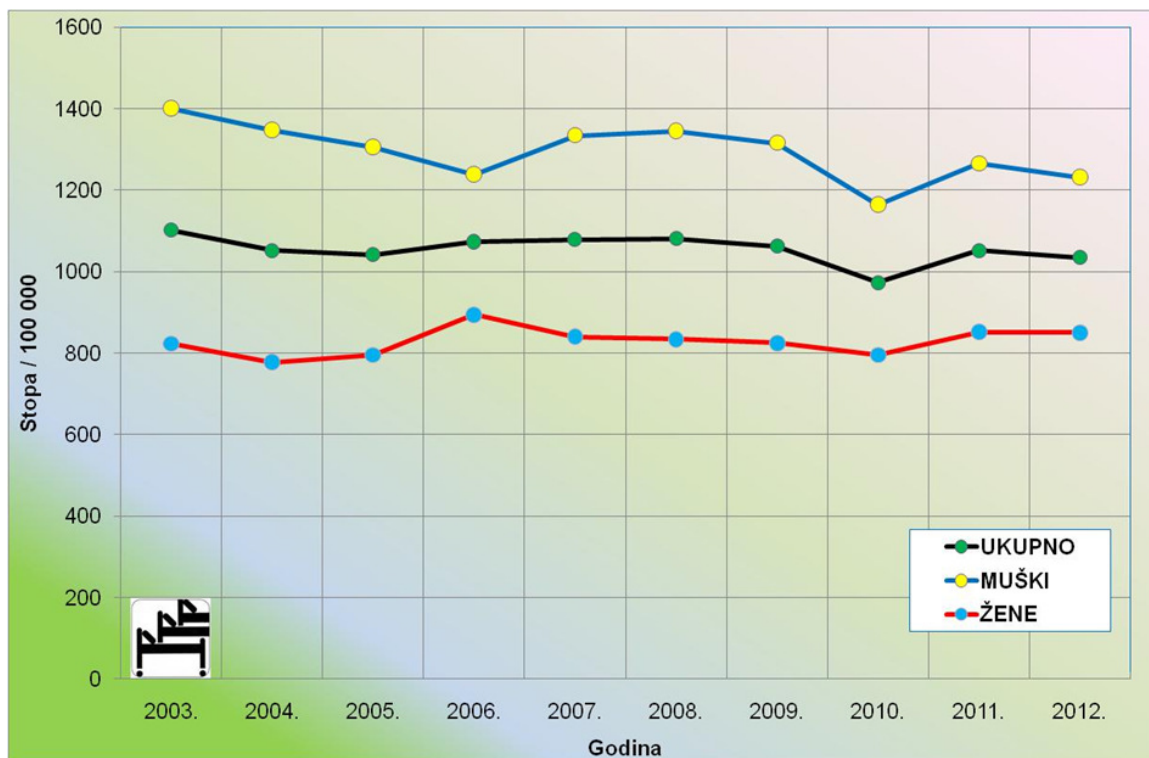
Prema podacima iz godišnje baze hospitalizacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo najčešća somatska dijagnoza iz skupine ozljeda u stacionarnom bolničkom liječenju na razini države (2012. godine) bila je fraktura bedrene kosti (S72) s ukupno 6.081 hospitalizacijom i udjelom od 13,7% u ukupnim hospitalizacijama zbog ozljeda. Od ukupnog broja hospitalizacija zbog frakture kuka njih 4.919 (80,1%) zabilježeno je u osoba starije životne dobi (iznad 65 godina) (tablica 6).

Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda

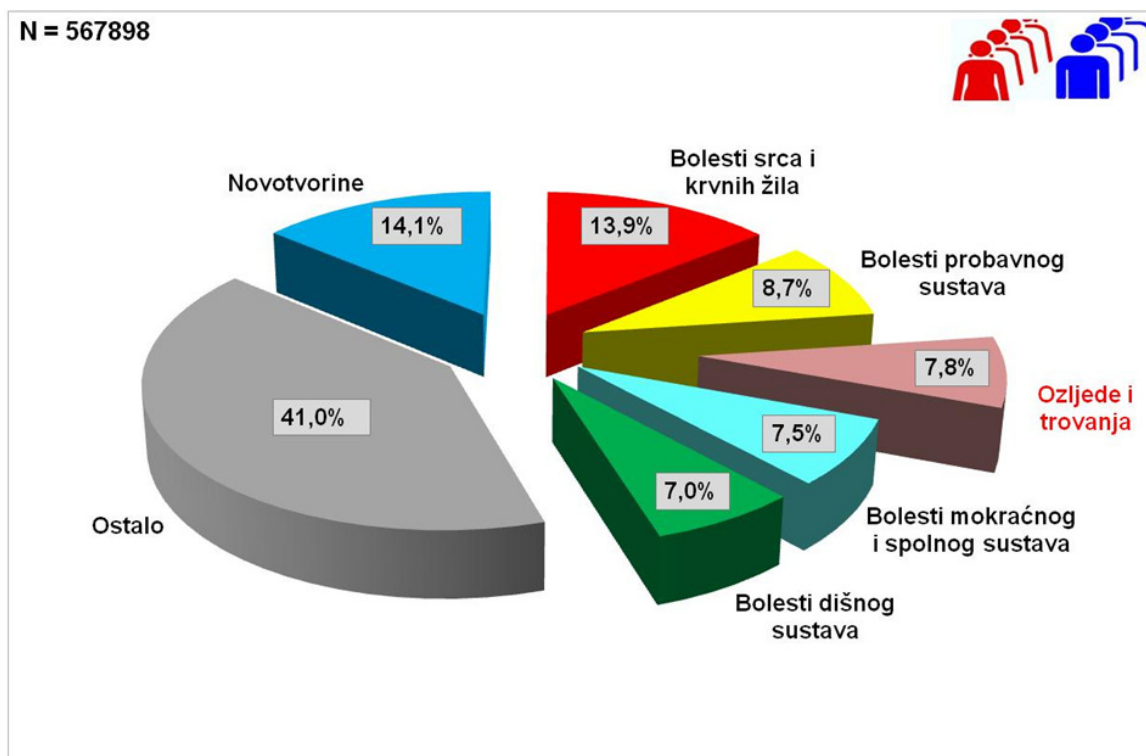
U bolnicama Hrvatske u 2012. godini zabilježeno je 5.855.989 dana stacionarnog bolničkog liječenja ukupno. Ozljede su po broju dana bolničkog liječenja na petom mjestu iza duševnih bolesti i poremećaja ponašanja (1.341.288), kardiovaskularnih bolesti (801.516), neoplazmi (794.250) i bolesti probavnog sustava (410.678) s ukupno 374.630 dana bolničkog liječenja i udjelom od 6,4%. Najviše bolno-opkrbnih dana zbog ozljeda zabilježeno je uslijed padova (178.203) s udjelom od 47,6% a potom slijede prometne nesreće sa 76 805 (20,5%). Ukoliko se padovima i prometnim nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) (20,3%) na sve ostale vanjske uzroke otpada 11,6%.

Udio broja dana bolničkog liječenja raste s dobi. Prosječna dužina liječenja zbog ozljeda ukupno iznosi 8,4 dana (muškarci: 7,7; žene: 9,4) i raste s dobi (tablica 7). Najviše bolno-opkrbnih dana (BOD) zbog ozljeda (ukupno) zabilježeno je u osoba starije životne dobi (65+): 44,7%. (tablica 9). Prosječna dužina liječenja od ozljeda zbog padova iznosi 9,4 (muškarci: 8,5; žene: 10,2.) (tablica 8). Udio BOD kao i hospitalizacija zbog padova također raste s dobi. Najviše BOD zabilježeno je u dobi 65 i više godina 100.859 (56,6%). Udio dana bolničkog liječenja zbog padova u starijoj dobi je osobito visok u osoba ženskog spola (72,9%) (tablica 10).

Slika 1.
Stope pobola (bolničko liječenje - stacionarni dio) zbog ozljeda u razdoblju 2003. - 2012. godine, prema spolu (stopa na 100 000)

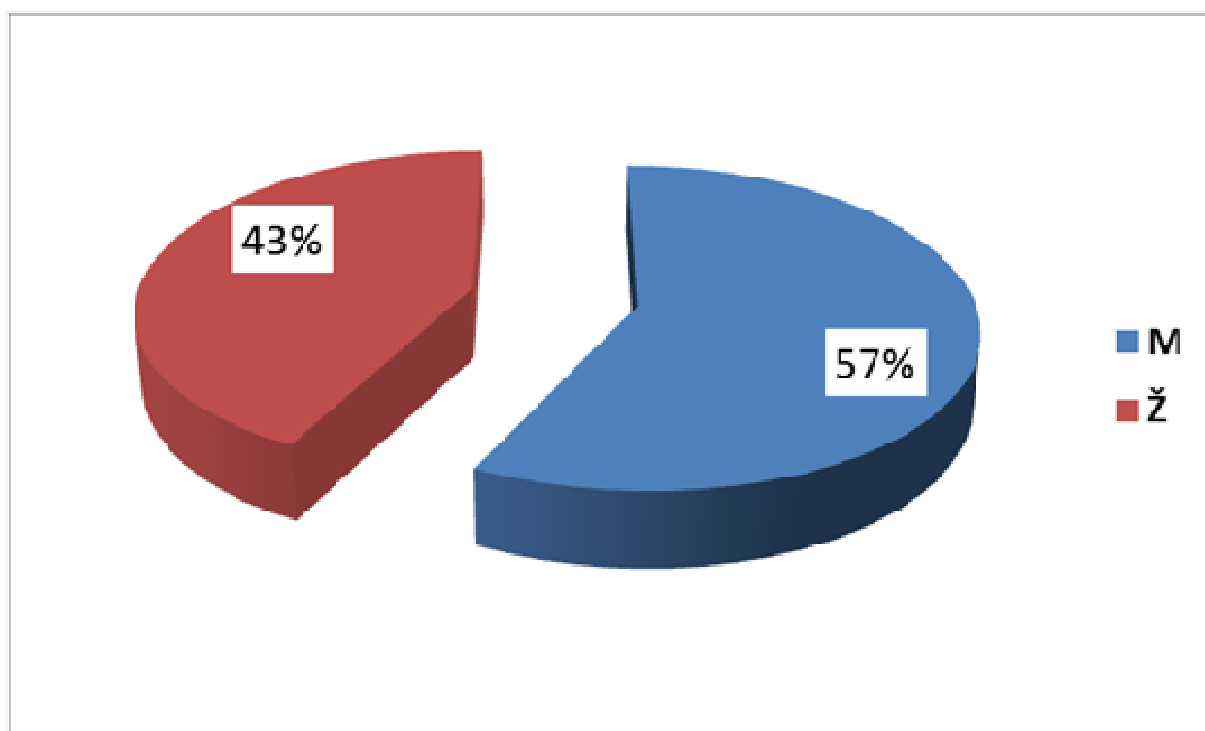

Slika 2.
Uzroci bolničkog liječenja u Hrvatskoj 2012. godine, vodeće skupine bolesti

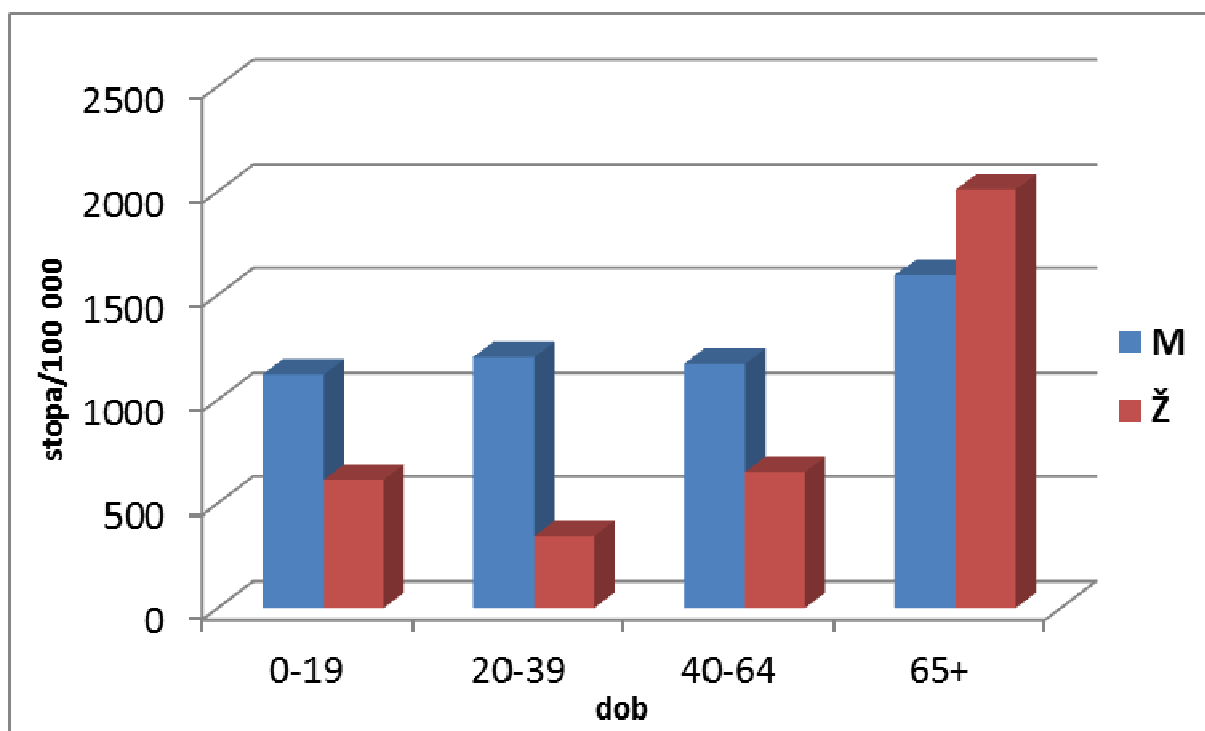
Slika 3.

Udio hospitalizacija od ozljeda prema spolu 2012. godine

Slika 4.

Hospitalizacije zbog ozljeda U Hrvatskoj 2012. godine prema dobi i spolu (stopa/100 000)

Tablica 1.

Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2012. godine, prema dobnim skupinama, UKUPNO

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	J00-J99 12.400	S00-T98 4.567	Z00-Z99 6.781	Z00-Z99 7.577	F00-F99 9.154	C00-D48 16.903	C00-D48 20.568	I00-I99 40.548
2.	P00-P99 8.357	R00-R99 3.795	000-O99 5.348	F00-F99 5.472	C00-D48 8.487	I00-I99 11.897	I00-I99 18.034	C00-D48 24.459
3.	A00-B99 4.812	J00-J99 3.545	S00-T98 4.692	000-O99 4.701	N00-N99 6.490	F00-F99 10.090	K00-K93 8.931	H00-H59 15.656
4.	R00-R99 4.529	K00-K93 3.161	F00-F99 3.144	N00-N99 4.482	K00-K93 5.572	K00-K93 8.736	N00-N99 6.642	K00-K93 13.615
5.	Q00-Q99 4.174	M00-M99 1.996	N00-N99 2.944	C00-D48 4.244	S00-T98 4.609	N00-N99 7.614	H00-H59 5.736	S00-T98 11.574
6.	S00-T98 3.278	N00-N99 1.805	K00-K93 2.842	S00-T98 4.184	I00-I99 4.579	S00-T98 6.089	M00-M99 5.729	J00-J99 11.091
7.	N00-N99 3.228	A00-B99 1.651	C00-D48 2.269	K00-K93 3.799	M00-M99 3.565	M00-M99 5.813	S00-T98 5.365	N00-N99 9.384
8.	Z00-Z99 3.058	C00-D48 1.619	J00-J99 2.028	M00-M99 2.240	Z00-Z99 2.141	J00-J99 3.087	F00-F99 4.242	M00-M99 5.986
9.	K00-K93 2.760	E00-E99 1.607	M00-M99 1.612	J00-J99 1.852	J00-J99 1.813	H00-H59 2.904	J00-J99 4.115	R00-R99 5.277
10.	C00-D48 1.739	F00-F99 1.567	A00-B99 1.056	I00-I99 1.835	G00-G99 1.780	G00-G99 2.689	E00-E99 2.655	F00-F99 4.486

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

*Broj hospitalizacija u S00-T98 jednak je broju hospitalizacija u V01-Y98

Tablica 2.

Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2012. godine, prema dobnim skupinama, MUŠKI

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	J00-J99 7.355	S00-T98 3.207	S00-T98 3.683	F00-F99 3.556	F00-F99 5.995	C00-D48 8.223	C00-D48 11.747	I00-I99 18.083
2.	P00-P99 4.652	J00-J99 1.723	F00-F99 1.999	S00-T98 3.255	K00-K93 3.335	I00-I99 7.964	I00-I99 11.227	C00-D48 13.115
3.	Q00-Q99 2.675	K00-K93 1.636	K00-K93 1.463	K00-K93 2.072	S00-T98 3.220	F00-F99 6.228	K00-K93 5.434	K00-K93 6.951
4.	A00-B99 2.574	R00-R93 1.448	J00-J99 1.076	C00-D48 1.385	I00-I99 2.903	K00-K93 5.330	S00-T98 2.770	H00-H59 6.213
5.	R00-R99 2.392	N00-N99 1.025	M00-M99 1.000	M00-M99 1.300	C00-D48 2.736	S00-T98 3.816	N00-N99 2.735	J00-J99 6.033
6.	S00-T98 1.956	M00-M99 906	C00-D48 886	J00-J99 1.017	M00-M99 1.715	M00-M99 2.689	H00-H59 2.727	N00-N99 4.052
7.	N00-N99 1.887	A00-B99 852	L00-L99 575	I00-I99 1.013	N00-N99 1.212	N00-N99 2.046	J00-J99 2.651	S00-T98 3.556
8.	Z00-Z99 1.837	G00-G99 775	N00-N99 558	N00-N99 793	J00-J99 1.039	J00-J99 1.828	M00-M99 2.313	R00-R99 2.628
9.	K00-K93 1.740	F00-F99 774	A00-B99 521	A00-B99 597	G00-G99 748	H00-H59 1.497	F00-F99 2.278	M00-M99 1.876
10.	C00-D48 902	E00-E99 769	J00-J99 519	Z00-Z99 592	A00-B99 709	Z00-Z99 1.281	R00-R99 1.422	A00-B99 1.840

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

*Broj hospitalizacija u S00-T98 jednak je broju hospitalizacija u V01-Y98

Tablica 3.

Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2012. godine, prema dobnim skupinama, ŽENSKI

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	J00-J99 5.045	R00-R99 2.347	Z00-Z99 6.279	Z00-Z99 6.985	C00-D48 5.751	C00-D48 8.680	C00-D48 8.821	I00-I99 22.465
2.	P00-P99 3.705	J00-J99 1.822	000-O99 5.348	000-O99 4.701	N00-N99 5.278	N00-N99 5.568	I00-I99 6.807	C00-D48 11.344
3.	A00-B99 2.238	K00-K93 1.525	N00-N99 2.386	N00-N99 3.689	F00-F99 3.159	I00-I99 3.933	N00-N99 3.907	H00-H99 9.443
4.	R00-R99 2.137	S00-T98 1.360	C00-D48 1.383	C00-D48 2.859	K00-K93 2.237	F00-F99 3.862	K00-K93 3.497	S00-T98 8.018
5.	Q00-Q99 1.499	M00-M99 1.090	K00-K93 1.379	F00-F99 1.916	M00-M99 1.850	K00-K93 3.406	M00-M99 3.416	K00-K93 6.664
6.	N00-N99 1.341	C00-D48 851	F00-F99 1.145	K00-K93 1.727	I00-I99 1.676	M00-M99 3.124	H00-H59 3.009	N00-N99 5.332
7.	S00-T98 1.322	E00-E99 838	S00-T98 1.009	M00-M99 940	Z00-Z99 1.566	S00-T98 2.273	S00-T98 2.588	J00-J99 5.058
8.	Z00-Z99 1.221	A00-B99 799	J00-J99 952	S00-T98 929	S00-T98 1.389	G00-G99 1.479	F00-F99 1.964	M00-M99 4.110
9.	K00-K93 1.020	F00-F99 793	R00-R99 637	J00-J99 835	G00-G99 1.032	H00-H59 1.407	J00-J99 1.464	F00-F99 2.840
10.	E00-E99 875	N00-N99 780	M00-M99 612	I00-I99 822	J00-J99 774	Z00-Z99 1.300	E00-E99 1.377	R00-R99 2.649

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

*Broj hospitalizacija u S00-T98 jednak je broju hospitalizacija u V01-Y98

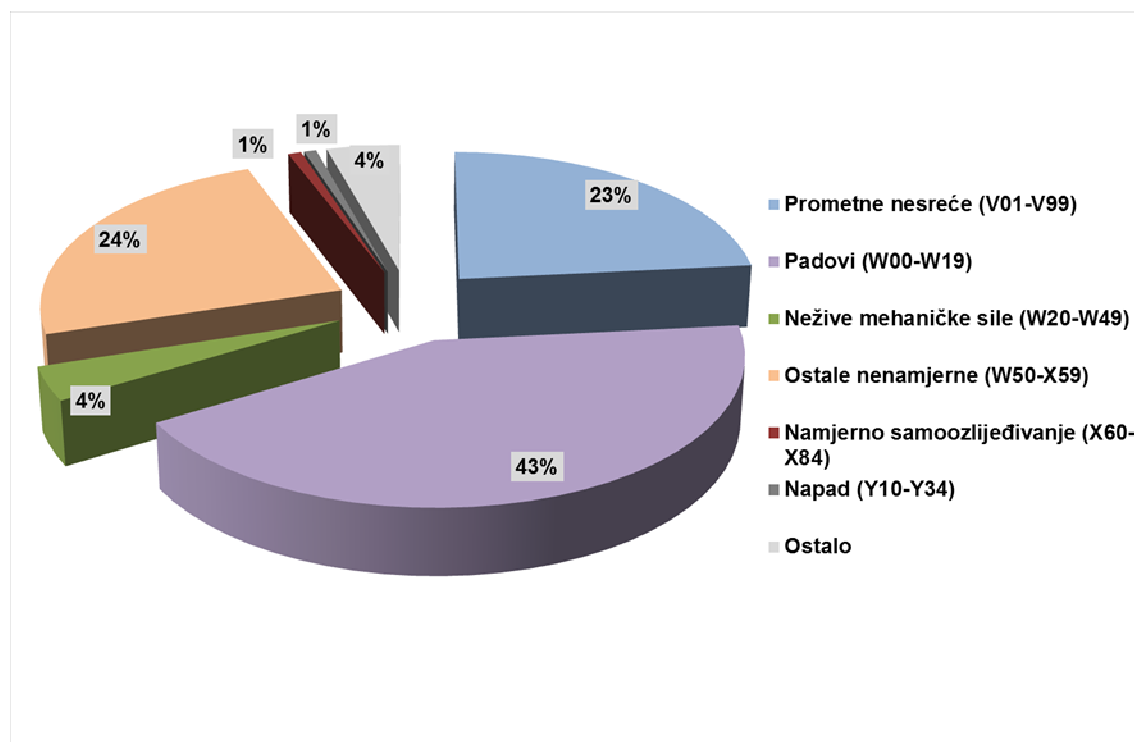
Tablica 4.

Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2012. godine, prema spolu

Vanjski uzrok	UKUPNO		MUŠKI		ŽENSKI	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
Prometne nesreće (V01-V99)	10.379	23,4	6.856	26,9	3.523	18,7
Padovi (W00-W19)	19.045	42,9	9.392	36,9	9.653	51,1
Nežive mehaničke sile (W20-W49)	1.661	3,7	1.313	5,1	348	1,8
Ostale nenamjerne (W50-X59)	10.669	24,1	6.411	25,2	4.258	22,5
Namjerno samoozlijeđivanje (X60-X84)	349	0,8	178	0,7	171	0,9
Napad (Y10-Y34)	322	0,7	231	0,9	91	0,5
Ostalo	1.935	4,4	1.090	4,3	845	4,5
UKUPNO	44.360	100,0	25.471	100,0	18.889	100,0

Slika 5.

Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

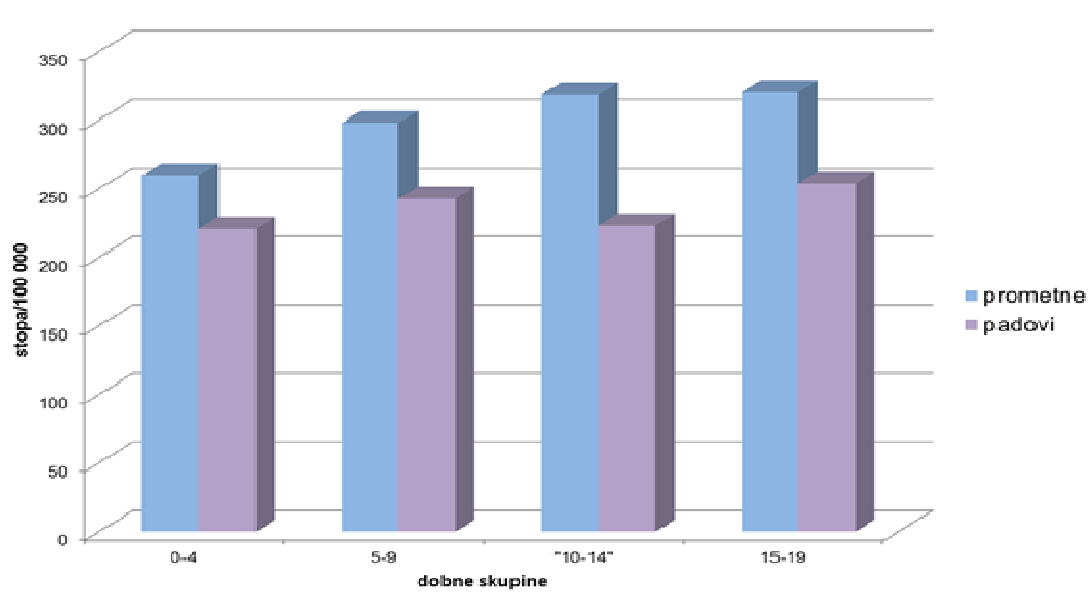
Tablica 5.

Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u djece (0-19) u Hrvatskoj 2012. godine, ukupno

Vanjski uzroci	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19	Nep.
Prometne nesreće V00-V99	U	2.696	553	609	751	783	0
	M	1.800	316	384	540	560	0
	Ž	896	237	225	211	223	0
Padovi W00-W19	U	2.113	470	496	526	620	1
	M	1.402	267	304	374	457	0
	Ž	711	203	192	152	163	1
Nežive mehaničke sile W20-W49	U	347	81	60	90	116	0
	M	251	47	42	67	95	0
	Ž	96	34	18	23	21	0
Ostale nenamjerne W50-X59	U	2.041	525	307	443	765	1
	M	1.317	291	189	302	534	1
	Ž	724	291	189	302	534	1
Ostale X60-Y98	U	650	83	94	165	308	0
	M	394	54	62	97	181	0
	Ž	256	29	32	68	127	0
Ukupne ozljede V01-Y98	U	7.847	1.712	1.566	1.975	2.592	2
	M	5.164	975	981	1380	1.827	1
	Ž	2.683	737	585	595	765	1

Slika 6.

Stope hospitalizacija od padova i prometnih nesreća u djece (0-19) u Hrvatskoj 2012. godine, po dobnim skupinama, ukupno

Tablica 6.

Deset najčešćih ozljeda u oba spola ukupno - stacionarno bolničko liječenje, 2012. godine prema dobnim skupinama

Šifra MKB	No %	Ukupno	0-9	10-19	20-39	40-64	65+	Nep.
S72	No	6.081	89	85	179	809	4.919	0
	%	13,7	2,7	1,9	2,0	5,9	35,1	0,0
S82	No	4.466	79	368	961	2.110	948	0
	%	10,1	2,4	8,1	10,8	15,5	6,8	0,0
S83	No	3.999	1	560	1770	1.470	198	0
	%	9,0	0,0	12,3	19,9	10,8	1,4	0,0
S06	No	2.795	201	323	541	808	921	1
	%	6,3	6,1	7,1	6,1	5,9	6,6	50,0
S42	No	2.692	306	283	424	782	897	0
	%	6,1	9,3	6,2	4,8	5,7	6,4	0,0
S52	No	2.439	435	472	341	683	508	0
	%	5,5	13,3	10,3	3,8	5,1	3,6	0,0
S00	No	2.275	670	516	377	386	326	0
	%	5,1	20,4	11,3	4,2	2,8	2,3	0,0
S22	No	2.231	4	41	243	905	1.038	0
	%	5,0	0,1	0,9	2,7	6,6	7,4	0,0
S32	No	1.800	6	58	234	585	917	0
	%	4,1	0,2	1,3	2,6	4,3	6,5	0,0
S02	No	1.458	153	166	484	420	235	0
	%	3,3	4,7	3,6	5,4	3,1	1,7	0,0
UK 1-10	No	30.236	1.944	2.872	5.554	8.958	10.907	1
	%	68,2	59,3	62,9	62,6	65,8	77,8	50,0
UK S00-T98	No	44.360	3.278	4.567	8.876	13.612	14.025	2
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: HZJZ, Bolesničko-statistički obrazac

Šifra prema MKB-u:

- S72 Prijelom bedrene kosti (femura)
- S82 Prijelom potkoljenice uključujući nožni zglob
- S83 Dislokacija, iščašenje i nategnuće koljenskih zglobova i ligamenata
- S06 Intrakranijalna ozljeda
- S42 Prijelom ramena i nadlaktice
- S52 Prijelom podlaktice
- S00 Površinska ozljeda glave
- S22 Prijelom rebra(ara), prsne kosti i torakalne kralježnice
- S32 Prijelom lumbalne kralježnice i zdjelice
- S02 Prijelom lubanje i kosti lica

Tablica 7.

Bolno-opskrbeni dani, hospitalizacije (stacionarno liječenje) i prosječan broj dana liječenja zbog ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2012. godine prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije)

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	Prosjek	BOD	HOSP	Prosjek	BOD	HOSP	Prosjek
0-19	40.563	7.845	5,2	27.793	5.163	5,4	12.770	2.682	4,8
20-39	55.181	8.876	6,2	43.800	6.938	6,3	11.381	1.938	5,9
40-64	111.297	13.612	8,2	71.551	8.639	8,3	39.746	4.973	8,0
65+	167.580	14.025	11,9	53.919	4.730	11,4	113.661	9.295	12,2
Nepoznato	9	2	4,5	6	1	6	3	1	3
Ukupno	374.630	44.360	8,4	197.069	25.471	7,7	177.561	18.889	9,4

BOD: Bolno-opskrbeni dani

HOSP: Hospitalizacije

Prosjek: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 8.

Bolno-opskrbeni dani, hospitalizacije (stacionarno liječenje) i prosječan broj dana liječenja zbog padova (W00-W19) u Hrvatskoj 2012. godine prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije)

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	Prosjek	BOD	HOSP	Prosjek	BOD	HOSP	Prosjek
0-19	9.606	2.112	4,5	6.668	1.402	4,8	2.938	710	4,2
20-39	17.301	2.724	6,4	13.670	2.091	6,5	3.631	633	5,7
40-64	50.434	5.771	8,7	30.279	3.406	8,9	20.155	2.365	8,5
65+	100.859	8.437	12,0	28.806	2.493	11,6	72.053	5.944	12,1
Nepoznato	3	1	3,0	0	0	0	3	1	3,0
Ukupno	178.203	19.045	9,4	79.423	9.392	8,5	98.780	9.653	10,2

BOD: Bolno-opskrbeni dani

HOSP: Hospitalizacije

Prosjek: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 9.

Bolno-opskrbeni dani (stacionarno liječenje) zbog ozljeda (V01-Y98) U Hrvatskoj 2012. godine prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio)

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD	Udio %	BOD	Udio %	BOD	Udio %
0-19	40.563	10,8	27.793	14,1	12.770	7,2
20-39	55.181	14,8	43.800	22,2	11.381	6,4
40-64	111.297	29,7	71.551	36,3	39.746	22,3
65+	167.580	44,7	53.919	27,4	113.661	64,1
Nepoznato	9	0,0	6	0,0	3	0,0
Ukupno	374.630	100,0	197.069	100,0	177.561	100,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani

Tablica 10.

Bolno-opskrbeni dani (stacionarno liječenje) zbog padova (W00-W19) u Hrvatskoj 2012. godine prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio)

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD	Udio %	BOD	Udio %	BOD	Udio %
0-19	9.606	5,4	6.668	8,4	2.938	3,0
20-39	17.301	9,7	13.670	17,2	3.631	3,7
40-64	50.434	28,3	30.279	38,1	20.155	20,4
65+	100.859	56,6	28.806	36,3	72.053	72,9
Nepoznato	3	0,0	0	0	3	0
Ukupno	178.203	100,0	79.423	100,0	98.780	100,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani

**Izvor podataka za sve pokazatelje (slika 1 - 6; tablica 1 - 10): Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvanbolnički morbiditet

Primarna zdravstvena zaštita

U Hrvatskoj je u 2012. godini u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (opća medicina i zdravstvena zaštiti dojenčadi i predškolske djece) ukupno utvrđeno 13.269.361 bolesti i stanja, od toga 551.000 (4,2%) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). Od ukupnog broja ozljeda njih 107.775 (19,6%) je zabilježeno u starijih osoba (iznad 65 godina), a u djece (0-19 godina) 121 034 (22%). Prometne nesreće su zabilježene 30.542 puta (5,5%) većinom u dobi: 20-64 godine (23.425) (tablica 1).

Kako su podaci o ozljedama u okviru primarne zdravstvene zaštite koji se ovdje koriste prikupljeni u skupnom (agregiranom) obliku nije bilo moguće dobiti uvid u pojedinačne dijagnoze. Osim toga, prikupljeni podaci o bolestima i stanjima ne mogu poslužiti za određivanje udjela pojavljivanja pojedinih bolesti ili skupina bolesti već samo kao uvid u kretanje učestalosti korištenja zdravstvene zaštite u okviru primarne zdravstvene zaštite.

Tablica 1.

Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj 2012. godine

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne V01-V99	30.542	451	3.859	23.426	2.806
Ostale nenamjerne W00-X59	437.014	23.484	75.684	248.696	89.150
Napad X85-Y09	3.979	68	690	2.807	414
Ratne ozljede Y36	1	0	0	1	0
Ostalo	79.464	4.139	12.659	47.261	15.405
Sve ozljede V01-Y98	551.000	28.142	92.892	322.191	107.775

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis, 2012

Djelatnost hitne medicinske pomoći

U Hrvatskoj je u 2012. godini u djelatnosti izvanbolničke hitne medicinske pomoći ukupno utvrđeno 1.129.372 bolesti i stanja, od toga 208.489 (18,5%) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). U djece (0-19) je utvrđeno 47.910 ozljeda, a u starijih osoba (65+) 11.500 ozljeda. Prometne nesreće sa 17.400 zabilježenih dijagnoza sudjeluju s udjelom od 8,3% u ukupnim ozljedama. Najviše prometnih nesreća zabilježeno je u dobi 20-64 godine: 11.248 (64,6%) (tablica 2)

Tablica 2.

Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u djelatnosti hitne medicinske pomoći u Hrvatskoj 2012. godine

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne V01-V99	17.400	530	2.684	11.248	2.938
Ostale nenamjerne W00-X59	133.773	10.391	23.382	74.998	25.002
Napad X85-Y09	4.895	93	871	3.282	649
Ostalo	52.421	3.049	6.910	30.962	11.500
Sve ozljede V01-Y98	208.489	14.063	33.847	120.490	40.089

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis, 2012

Ozljede kao uzrok invaliditeta

Prema podacima *Registra osoba s invaliditetom* u Hrvatskoj (stanje na dan 8.02.2014.) živi 510.768 osoba s invaliditetom od čega 308.313 (60,4%) osoba muškog spola i 202.449 (39,6%) osoba ženskog spola. Od navedenog broja njih 9.968 (2%) ima naveden vanjski uzrok ozljede (V01-Y98) kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju. Od ukupno 9.968 osoba za koje je poznat vanjski uzrok ozljede, njih 7.122 (71,4%) su osobe muškog spola, a 2.846 (28,6%) su osobe ženskog spola. U oba spola ukupno prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 2.913 osoba (29,2%), padovi (W00-W19) kod 1.942 osobe (19,5%), a ozljede zbog zakonskih intervencija i ratnih operacija (Y35-Y36) kod 2.602 osobe (26%) (tablica 1). U osoba muškog spola prometne nesreće navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 2.033 osobe (28,5%), padovi kod 945 osoba (13,3%), a ozljede zbog rata i zakonskih intervencija kod 2.602 osobe (33,6%) (tablica 2). U osoba ženskog spola prometne nesreće navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 880 osoba (30,9%), padovi kod 997 osoba (35%), a ozljede zbog rata i zakonskih intervencija kod 207 osoba (7,3%) (tablica 3).

Podaci o osobama s invaliditetom za potrebe Registra osoba s invaliditetom prikupljaju se iz više izvora te se ne navodi uvijek vanjski uzrok ozljede. Prema podacima Registra 70.519 osoba (M: 42.618; Ž: 27.901) ima kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetnu dijagnozu) dijagnozu iz skupine naravi ozljeda (S00-T98). Pojedine dijagnoze iz skupine ozljeda pripadaju u skupinu dijagnoza koje se klasificiraju kao teži oblici invaliditeta, primjerice amputacija oba ekstremiteta (potpuno ili djelomično).

Tablica 1.

Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, ukupno

DOB	V01-Y98	V01-V99	W00-W19	Y35-Y36	OSTALO
0-19	185	90	26	3	66
20-39	1.455	729	144	162	420
40-64	5.393	1.456	662	1.705	1.570
65+	2.935	638	1.110	732	455
UKUPNO	9.968	2.913	1.942	2.602	2.511

Tablica 2.

Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, muški

DOB	V01-Y98	V01-V99	W00-W19	Y35-Y36	OSTALO
0-19	112	56	16	2	38
20-39	1.130	563	120	151	296
40-64	4.294	1.044	487	1.631	1.132
65+	1.586	370	322	611	283
UKUPNO	7.122	2.033	945	2.395	1.749

Tablica 3.

Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, ženski

DOB	V01-Y98	V01-V99	W00-W19	Y35-Y36	OSTALO
0-19	73	34	10	1	28
20-39	325	166	24	11	124
40-64	1099	412	175	74	438
65+	1349	268	788	121	172
UKUPNO	2846	880	997	207	762

Izvor podataka za Tablice 1,2 i 3: Registar osoba s invaliditetom

Napomena:

V01-Y98: vanjski uzroci mortaliteta i morbiditeta

V01-V99: prometne nesreće

W00-W19: padovi

Y35-Y36: zakonske intervencije i ratne operacije

OSTALO: uključuje šifre unutar V01-Y98, osim V01-V99, W00-W19, Y35-Y36

Izvori podataka i literatura:

1. Podaci o umrlima Državnog zavoda za statistiku, 2003.-2012.
2. Baza podataka o hospitalizacijama. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2003.-2012.
3. Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija, Medicinska naklada. Zagreb, 2012.
4. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2012. godinu. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2011.
5. European Health for All Database (HFA-DB), World Health Organization. July, 2013.
6. European Mortality Database, World Health Organization. July, 2013.
7. The Global burden of disease, 2004, Update
http://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/GBD_report_2004update_full.pdf
8. Global status report on road safety 2013. World health organization. Geneva, 2013.
www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2013/en/index.html
9. Brkić Biloš I. Ozljede. U: Milinović D, Baklaić Ž, ur. Hrvatski zdravstveni pokazatelji. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2010.
10. Teach VIP 2. World Health Organization, 2012.
11. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2008-2010. Eurosafe, 2013.

www.hzjz.hr

